

Konjunkturbarometer

Vår 2000

Arenabilag

En analyse av de demografiske variablene i Nord-Norge fordelt på regioner og kommuner.

SpareBank 1 Nord-Norge

Utviklingen i Nord-Norge	
et felles ansvar	3
Sammendrag	3
Utviklingen i norsk økonomi	4
Utviklingen i Nord-Norge	8
Primærnæringene	8
Industrien	9
Bygge- og anleggsvirksomheten.....	11
Kraftforsyning	13
Offentlig forvaltning	14
Privat tjenesteyting.....	15
Befolkningsutvikling og	
arbeidsmarked	17
Fylkesvis sammenfatning	20

Eventuelle henvendelser vedr.
konjunkturbarometeret bes rettet til:

SpareBank 1 Nord-Norge
Storgt. 65
9298 Tromsø
Telefon 77 62 20 00
Telefax 77 62 22 91

Produksjon:
Fagtrykk Idé AS, Tromsø

Den noe avdempede veksttakten i norsk og nordnorsk økonomi som ble beskrevet i konjunkturbarometeret høsten 1999 ser ut til å være over. Det er igjen klare vekstimpulser også i nordnorsk økonomi. Det er særlig innenfor boliginvesteringer, fiskeoppdrett og privat tjenesteyting at veksttakten er økende. I tillegg preges de største byene i Nord-Norge av et generelt investeringsnivå også i forretningsbygg. Veksten innenfor de nevnte sektorene er en klar motvekt til at det forventes fortsatt betydelig nedgang innenfor fiskeriene (både i fangstleddet og innenfor næringsmiddelindustrien).

Dette er et klart bilde på "det nye Nord-Norge". Historisk har svikt i de tradisjonelle fiskeriene vært ensbetydende med dårlige tider i landsdelen. For år 2000 er altså utsiktene lyse på tross av en meget alvorlig svikt i de tradisjonelle næringene.

Regionalt og lokalt vil imidlertid situasjonen innenfor fiskerinæringene kunne få betydelige negative konsekvenser. Det er all grunn til å

frykte at bosettingsmønsteret vil bli endret dersom den svake ressursituasjonen blir vedvarende i noen år. Det er også grunn til å legge merke til at fangstene i 1999 var 8 % lavere enn i 1998. For torsk var reduksjonen hele 20%. I denne perioden ble investeringene innenfor fiskeriene fordoblet. Høye investeringer kombinert med lave kvoter vil trolig gi seg utslag i lønnsomheten de neste årene.

Det er også grunn til å merke seg fra konjunkturrapporten at veksten innenfor offentlig sektor fortsatt er stabil og på et relativt høyt nivå. Dette står i sterk kontrast til den offentlige debatten omkring kommuners og fylkeskommuners økonomi og kroniske behov for budsjettreduksjoner. Denne motsetningen er en indikasjon på at offentlig sektor står ovenfor meget dyptgripende omstillinger de nærmeste årene.

Tromsø, 17. april 2000
Hans Olav Karde (sign.)
Adm. direktør

SAMMENDRAG

UTARBEIDET AV STATISTISK SENTRALBYRÅ

En svakere vekst i norsk økonomi i 1999 gjorde seg også gjeldende i Nord-Norge. Nedgang i fisket og næringsmiddelindustrien bidro spesielt negativt til utviklingen i landsdelen. Lavere investeringer i fastlandsøkonomien har dessuten bidratt til å redusere aktiviteten i bygge- og anleggsvirksomheten, og svakere vekst i husholdningenes etterspørsel har dempet veksten i privat tjenesteyting.

Konjunkturomslaget har påvirket arbeidsmarkedet. I 1999 var det bare en moderat sysselsettingsvekst i landsdelen, men ettersom enkelte fylker i Sør-Norge er forholdsvis hardt rammet av nedgangen i oljeinvesteringene, har utviklingen på arbeidsmarkedet vært noe bedre i Nord-Norge enn i sør. Dette har trolig vært en medvirkende årsak til at den sterke netto utflyttingen fra landsdelen de siste årene har blitt klart redusert. Sammen med netto innflytting fra utlandet og fødselsoverskudd bidro dette til vekst i folketallet i 1999 etter en betydelig nedgang gjennom de siste årene. Til tross for dette har veksten i arbeidsstyrken

avtatt i takt med sysselsettingsveksten slik at arbeidsledigheten i fylket har holdt seg noenlunde uendret. Sysselsettingen i både primærnæringene og industrien kan gå ytterligere ned i år. Det ventes også sysselsettingsnedgang i bygge- og anleggsvirksomheten og bare en svak vekst i privat tjenesteyting. Ettersom veksten i arbeidsstyrken kan avta ytterligere, er det imidlertid ingen grunn til å forvente noen økning i arbeidsledigheten.

De generelle utviklingstrekkene i norsk økonomi tyder på at vekstpausen nå er over. Også Nord-Norge kan ta del i at veksten i fastlandsøkonomien tar seg opp igjen. En positiv utvikling i oppdrettsnæringen, økte boliginvesteringer og noe vekst i privat tjenesteyting er de faktorene som spesielt vil bidra positivt i landsdelen. En fortsatt svak utvikling i næringsmiddelindustrien drar i motsatt retning. Samlet sett bidrar oppgangen til at sysselsettingen i landsdelen kan vokse sterkere til neste år enn i år slik at arbeidsledigheten kan bli noe redusert.

HOVEDTREKK

Etter seks år med sammenhengende sterk oppgang var det bare moderat vekst i norsk økonomi i 1999. Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall økte BNP for Fastlands-Norge med 0,8 prosent i fjor etter en gjennomsnittlig vekst på vel 3,5 prosent per år i de foregående årene. Også sysselsetting og arbeidstilbud vokste moderat. Ledigheten holdt seg på nivået fra 1998, vel et halvt prosentpoeng over nivået ved konjunkturtoppen midt på 1980-tallet. Gjennom fjoråret var det klare tegn til økende regionale og yrkesmessige ulikheter i sysselsettings- og ledighetsutviklingen. Foreløpige anslag antyder at lønningene vokste med vel 5 prosent i 1999. Dette er klart lavere enn året før, men fortsatt betydelig over veksten hos Norges viktigste handelspartnere. Med en økning i konsumprisindeksen på 2,3 prosent ble reallønnsveksten 2,7 prosent.

Selv om veksten i andre halvår av 1999 var noe sterkere enn i første, underbygger utviklingen det tidligere inntrykket av at norsk økonomi passerte en konjunkturtopp i 1998. Det er særlig nedgang i investeringene og redusert vekst i den tradisjonelle vareeksporten som har bidratt til å dempe veksten i norsk økonomi. Husholdningenes etterspørsel har også gitt klart svakere vekstbidrag, mens den økonomiske politikken samlet sett har vært svakt kontraktiv de siste årene.

Det er tegn som tyder på at vekstpausen i norsk økonomi nå kan være over. Flere forhold peker i retning av ny vekst, men i inneværende år vil en fortsatt kraftig nedgang i oljeinvesteringene bidra til en forholdsvis moderat utvikling i BNP for Fastlands-Norge. Sett med norske øyne er konjunkturutsettene internasjonalt ganske positive. Innenlands ventede boliginvesteringene å ta seg opp, og den underliggende veksten i konsumet vil bidra til fortsatt vekst i privat tjenesteyting. Til neste år er det grunn til å regne med nær trendmessig vekst i fastlandsøkonomien. Den viktigste årsaken er at fallet i oljeinvesteringene antas å stoppe opp i 2001.

Vekst norsk økonomi 1999

Vekst 2000 og 2001

Makroøkonomiske hovedstørrelser 1999-2001. Regnskap og prognoser.

Prosentvis endring fra året før der ikke annet fremgår

	Regnskap 1999	Fremskrivning 2000	Fremskrivning 2001
Realøkonomi			
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	2,1	2,7	2,8
Konsum i offentlig forvaltning	2,5	2,0	1,9
Bruttoinvesteringer i fast kapital	-7,0	-5,8	2,3
– oljevirkosomhet	-14,0	-21,6	0,3
– Fastlands-Norge	-3,5	-0,6	2,8
– bedrifter	-3,3	-2,8	-0,2
– bolig	-2,8	9,1	14,7
– offentlig forvaltning	-4,5	-1,5	2,0
Eksport	0,6	6,2	4,5
– tradisjonelle varer	-2,4	2,2	5,7
Import	-3,6	0,8	4,6
– tradisjonelle varer	-2,4	2,2	5,7
Bruttonasjonalprodukt	0,8	2,7	2,6
– Fastlands-Norge	0,8	1,3	2,3
Arbeidsmarked			
Sysselsatte personer	0,5	0,1	0,2
Arbeidsledighetsrate (nivå 1)	3,2	3,6	3,8
Priser og lønninger			
Lønn per normalårsverk	5,1	3,7	3,5
Konsumprisindeksen	2,3	2,4	2,0
Realpris, bolig	6,6	6,8	6,6
MEMO			
Husholdningenes sparerate (nivå 2)	7,5	6,9	6,7
Pengemarkedsrente (nivå)	6,4	5,7	5,3
Gjennomsnittlig lånerente (nivå 3)	8,4	8,0	7,5

1) Antall arbeidsledige i prosent av arbeidsstyrken hht. SSBs arbeidskraftundersøkelse AKU.

2) Husholdningenes sparing i prosent av disponibel inntekt.

3) Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

NY VEKST I DEN TRADISJONELLE VAREEKSPORTEN

Eksporten av tradisjonelle varer økte med 2,6 prosent i fjor, om lag på linje med resultatet for 1998. Selv om eksporten tok seg betydelig opp gjennom annet halvår, ser det ut til at norske eksportører tapte markedsandeler for tredje året på rad. Det er nærliggende å se dette forløpet i sammenheng med utviklingen i relative timelønnskostnader gjennom de siste årene. Verdital fra handelsstatistikken viser en viss vridning i eksporten av tradisjonelle varer fra 1998 til 1999, bort fra EU-landene og over mot Japan, Sør-Korea og USA. Eksporten av olje og naturgass endret seg lite fra 1998 til 1999 målt i faste priser. Utviklingen var betydelig svakere enn tidligere forventet, og har sammenheng med tekniske problemer og forsinket oppstart av enkelte nye prosjekter på norsk sokkel.

Mens BNP for Norges handelspartnere er anslått å ha økt med 2,5 prosent begge de to foregående årene, antas veksten i inneværende år å bli nær 3 prosent. For 2001 er vekstanslaget noe lavere. Den til dels betydelige økningen i internasjonale råvarepriser gjennom 1999 er også en indikasjon på at konjunktursituasjonen for mange norske eksportører er i ferd med å

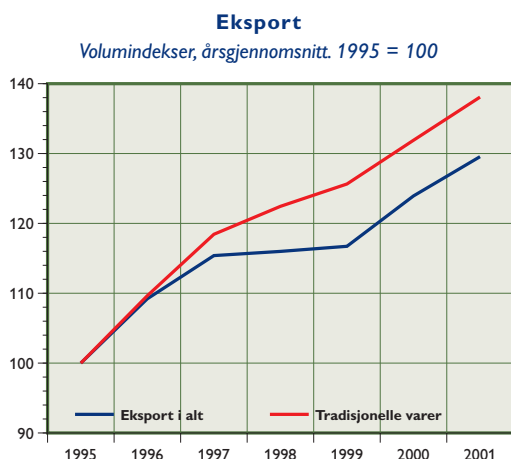
Vekst tradisjonell vareeksport 1999

Vekst 2000 og 2001

bedre seg. Den sterke norske kostnadsveksten etter 1996 er imidlertid med på redusere mulighetene for norske bedrifter til å nyttiggjøre seg den internasjonale konjunkturoppgangen. Det er derfor grunn til å regne med ytterligere tap av markedsandeler i utlandet både i år og til neste år. Likevel kan veksten i den tradisjonelle vareeksporten ta seg opp sammenlignet med de foregående årene.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

■ NEDGANG I INVESTERINGENE

Investeringene i fastlandsøkonomien viste sesongjustert nedgang gjennom 1998 og første halvår 1999. Foreløpige tall indikerer imidlertid at investeringene innenlands tok seg beskjedent opp igjen mot slutten av fjoråret. På årsbasis var etterspørselsimpulsen likevel negativ. Utviklingen i investeringene i offentlig forvaltning, bolig og i særlig grad industrien trakk totalen ned, mens det ser ut til å ha vært en viss oppgang i investeringene i vareproduserende næringer utenom industri. Det er bare grunn til å regne med en beskjeden nedgang i de samlede investeringene i fastlandsøkonomien fra 1999 til 2000. Det kraftige fallet i industriinvesteringene i 1999 antas gradvis å stoppe opp, og nedgangen for øvrige fastlandsnæringer er anslått til vel 2 prosent. Boliginvesteringene anslås å øke betydelig i tiden framover, mens investeringene i offentlig forvaltning antas å endre seg lite. Samlet sett ligger det an til at investeringene i fastlandsøkonomien kan ta seg litt opp fra 2000 til 2001.

Petroleumsinvesteringer 1999 og 2000

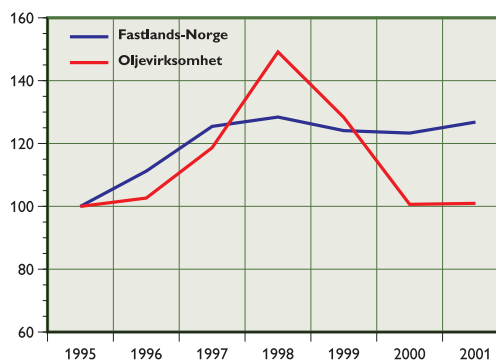

Petroleumsinvesteringene ga et betydelig negativt bidrag til etterspørselsveksten i fjor, etter å ha trukket veksten i aktivitetsnivået kraftig opp gjennom de to foregående årene. Foreløpige nasjonalregnskapstall indikerer at nedgangen i 1999 målt i volum var på 14 prosent. Nedgangen ventes å fortsette i år, og kan bli på over 20 prosent regnet som årsgjennomsnitt.

snitt. En vridning i sammensetningen av disse investeringene kan imidlertid tilsa at den negative etterspørselsimpulsen mot norsk økonomi kan bli en del mindre enn dette. Nedgangen i petroleumsinvesteringene ventes å stoppe opp til neste år.

Bruttoinvesteringer i fast realkapital

Volumindekser, årsgjennomsnitt. 1995 = 100

Kilde: Statistisk sentralbyrå

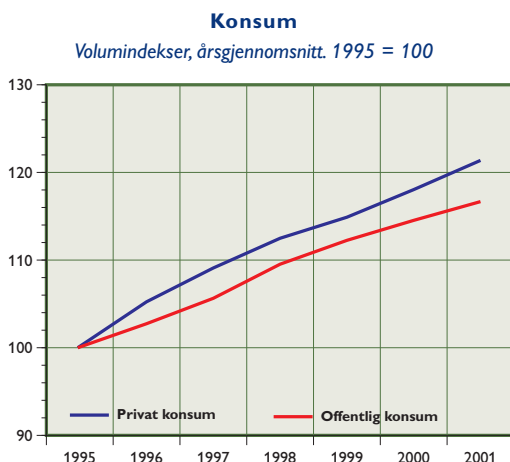
■ MODERATE IMPULSER FRA FINANSPOLITIKKEN

Karakterisert ved Finansdepartementets olje-, rente- og aktivitetskorrigerte budsjetindikator har finanspolitikken hatt en kontraktiv innretning de siste seks årene. Den årlige innstrammingen ble imidlertid svakere utover i konjunkturoppgangen, og innstrammingen for 1999 er ifølge Finansdepartementets indikator anslått til ca 0,5 prosent av BNP for Fastlands-Norge. Mønsteret gjenfinnes også i etterspørselen fra offentlig forvaltning som har vokst om lag på linje med aktiviteten i fastlandsøkonomien de tre siste årene etter å ha utviklet seg markert svakere enn BNP for Fastlands-Norge i de første årene av oppgangsperioden.

Konsumet i offentlig forvaltning økte i 1999 klart sterkere enn tidligere lagt til grunn. Både i år og neste år er det rimelig å regne med en noe lavere vekst på rundt 2 prosent, hvis statsbudsjettes rammer følges. Offentlige investeringer ventes å falle svakt i år, men kan øke litt igjen i 2001. Overføringene til husholdningene antas å ha en sterkere realvekst enn trendveksten i BNP Fastlands-Norge. Vi har ikke lagt til grunn vesentlige skatte- og avgifts- endringer i de nærmeste årene.

Vekst offentlig konsum 2000

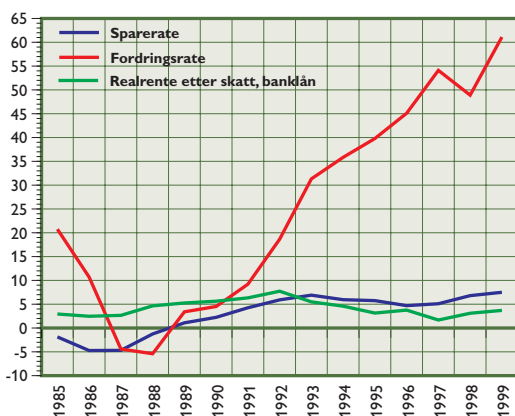

Kilde: Statistisk sentralbyrå

■ MODERAT VEKST I HUSHOLDNINGENES INNTEKTER OG FORBRUK

Husholdningenes forbruk ga en klart svakere vekstimpuls til samlet etterspørsel i 1999 enn gjennom de foregående årene. Mens husholdningenes disponible inntekter ifølge foreløpige anslag økte med 2,9 prosent, gikk konsumet bare opp med 2,1 prosent. Spareraten økte dermed for tredje året på rad til et nivå i overkant av det historisk høye nivået ved starten av konjunkturoppgangen i 1993. Husholdningenes netto finansinvesteringer i 1999 er foreløpig anslått til rundt 30 milliarder kroner og lå klart over gjennomsnittet for de fem foregående årene. Sammen med sterk oppgang i aksjekursene gjennom året bidro dette til at husholdningenes nettofordringer i 1999 på nytt viste sterk vekst.

Sparerate, netto fordringsrate og realrente etter skatt 1985 – 1999 Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Mens varekonsumet i perioden 1993-98 gjennomgående vokste sterkere enn totalkonsumet, var forholdet omvendt i fjor. Det er nærliggende å se denne utviklingen i sammenheng med renteoppgangen i annet halvår av 1998, som medførte at det ble langt dyrere enn før å lånefinansiere biler og andre varige forbrugsgoder. Selv om rentenivået gikk noe ned igjen gjennom fjoråret, ligger det fortsatt 1,5 til 2 prosentpoeng høyere enn for halvannet år siden. Renteutviklingen bidro isolert sett til å trekke veksten i husholdningenes inntekter ned i fjor, fordi norske husholdninger samlet sett har mer gjeld enn fordringer med flytende rente.

Veksten i husholdningenes disponible realinntekter er anslått til å avta til rundt 2 prosent i år og holde seg der neste år. Selv om rentenivået regnet på årsbasis avtar fra 1999 til 2000, vil nedgangen neppe bli så stor som tidligere lagt til grunn, fordi rentenivået i utlandet trolig vil øke mer enn tidligere forutsatt. Husholdningenes konsum er antatt å ville vokse litt mer enn de disponible realinntektene både i år og neste år, slik at spareraten reduseres noe. Dette har sammenheng med at det tar tid før husholdningene justerer forbruksveksten til lavere inntektsvekst. En kraftig økning i boligprisene ventes også å stimulere konsumet noe og dermed trekke spareraten ned.

■ NOE STERKERE VEKST I FASTLANDSØKONOMIEN TIL NESTE ÅR

En negativ utvikling i industri og bergverk er den viktigste årsaken til at veksten i BNP for Fastlands-Norge ble markert lavere i fjor enn året før. Bruttoproduktet i denne næringen falt med 3,4 prosent i fjor etter en gjennomsnittlig vekst på nesten 2,5 prosent per år i de syv foregående årene. Nedgangen har sammenheng med fallet i investeringene og svekket konkurransevne. Også andre vareproduserende næringer hadde en svak utvikling, mens veksten i bruttoproduktet i private tjenesteytende næringer holdt seg godt oppe.

Veksten i fastlandsøkonomien vil trolig nærme seg trenden til neste år med en økning på rundt 2,5 prosent. Det er grunn til å regne med fortsatt fall i industriproduksjonen i år, men økningen i tradisjonell vareeksport og omslaget i investeringene vil trolig bidra til at fallet stopper opp i 2001. Den kraftige veksten i boliginvesteringene trekker aktiviteten i byggevirksomheten noe opp, og veksten i konsumet vil bidra til fortsatt vekst i tjenesteytende virksomhet.

Vekst BNP
Fastlands-Norge
2000 og 2001

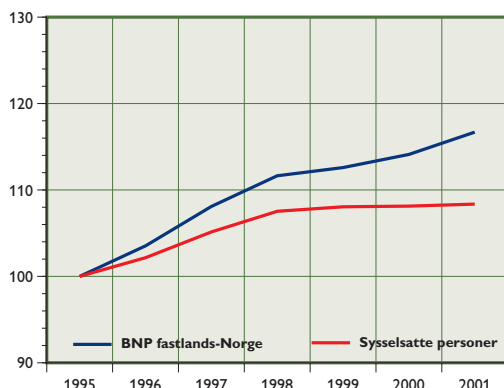

Vekst husholdningenes
forbruk 1999

Bruttoprodukt og sysselsetting

Volumindekser, årsgjennomsnitt. 1995 = 100

Kilde: Statistisk sentralbyrå

SVAK OPPGANG I ARBEIDSLEDIGHETEN

Etter en gjennomsnittlig vekst i sysselsettingen på 2,2 prosent per år de foregående fem årene, økte antall sysselsatte personer med bare 0,5 prosent i fjor. Veksten i sysselsettingen i de tjenesteytende næringene var klart svakere enn gjennom de foregående årene, mens både industrien og andre vareproduserende næringer viste nedgang. I 1999 var 71 prosent av befolkningen i aldersgruppen 16 til 74 år i inntektsgivende arbeid, det samme som i 1998. Dette er den høyeste sysselsettingsandelen som er registrert i Norge, og andelen er også meget høy i et internasjonalt perspektiv. Også den sterke veksten i arbeidsstyrken i årene etter 1993 avtok gjennom 1998 og 1999. På årsbasis økte arbeidsstyrken med 0,5 prosent i fjor, mens arbeidsledigheten, målt ved definisjonen i Arbeidskraftundersøkelsene (AKU) holdt seg uendret på 3,2 prosent. Sesongjusterte og glattete månedstall fra AKU antyder en relativt stabil sysselsetting gjennom fjoråret, og en viss oppgang i ledigheten i annet halvår i fjor.

Selv om veksten i norsk økonomi er i ferd med å ta seg opp, kan tiltakende produktivitetsvekst tilsa at sysselsettingen vil holde seg relativt stabil i tiden fremover. Med en økning i arbeidstilbudet på linje med veksten i 1999, vil ledigheten gå litt opp. Etter hvert som veksten i økonomien tar seg opp, er det grunn til å tro at sysselsettingen vil øke litt igjen og tendensen til økt ledighet vil flate ut. Ledigheten kommer derfor neppe opp i 4 prosent til neste år.

LAVERE LØNNSVEKST OG UENDRET INFLASJON

En gradvis tiltakende tilstramning i arbeidsmarkedet har bidratt til en klart høyere lønnsvekst i perioden 1996-99 enn i den foregående fireårsperioden. Lønnsveksten i 1999 er foreløpig anslått til 5,1 prosent, 1,4 prosentpoeng lavere enn i 1998, men klart høyere enn hos våre viktigste handelspartnere. Reallønnen økte med 2,7 prosent i fjor, en sterkere vekst enn gjennomsnittet for 1990-tallet. En moderat høyere ledighet kan bidra til å dempe lønnsveksten noe i år. I industrien vil en betydelig redusert lønnsomhet de foregående årene og svakere konjunkturer gi mindre rom for lønns tillegg og glidning. I tjenesteytende virksomhet er mangelen på visse typer arbeidskraft et usikkerhetsmoment i forhold til anslagene for lønnsveksten. I flere tjenesteytende sektorer kan derfor lønningene vokse mer enn for industrien i tiden framover. For alle sektorer sett under ett er lønnsveksten per normalårsverk anslått til 3,7 prosent i år.

Lønnsveksten de siste årene har så langt ikke gitt seg sterke utslag i tiltakende prisstigning. For fjoråret sett under ett økte konsumprisindeksen med 2,3 prosent, det samme som året før. I motsetning til i 1998 var det i fjor imidlertid intet bidrag til prisveksten fra oppgang i avgiftene. For øvrig har forløpet til konsumprisindeksen gjennom de to siste årene vært sterkt påvirket av utviklingen i elektrisitets- og bensinprisene. Når disse to forbruksgruppene holdes utenfor, var det en markert økende prisvekst i begynnelsen av 1998 og en avtakende tendens gjennom 1999. Vekst i elektrisitetsprisene, drivstoffprisene, økte særavgifter, samt omlegging til månedlige observasjoner av husleie bidro til at veksten i konsumprisindeksen regnet i forhold til samme måned året før kom opp i 3,2 prosent i februar. Inflasjonen ventes imidlertid å gå noe ned utover i året. Da prognosene ble laget i februar, ble konsumprisene anslått til å vokse med 2,4 prosent regnet som årsgjennomsnitt. Utviklingen i konsumprisene i etterkant trekker imidlertid i retning av at dette anslaget kan være litt for lavt. I 2001 kan lavere lønnsvekst og mer moderat importprisvekst bidra til å dempe konsumprisveksten i Norge slik at den kommer ned mot nivået hos handelspartnerne.

Lønnsvekst

Konsumprisvekst

Sysselsetting

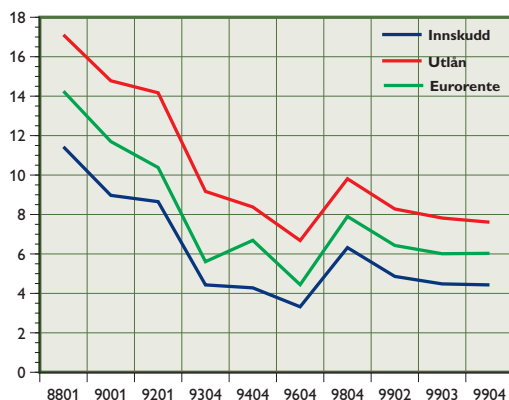
Arbeidsledighet

■ STABILT RENTENIVÅ FREMOVER

Norges Bank satte ned rentene flere ganger gjennom 1999. Dette kan dels begrunnes med at pengepolitikken er innrettet mot å stabilisere kronkursen ettersom kronen styrket seg gjennom året på grunn av sterk økning i oljeprisen og en klar bedring i Norges driftsbalanse overfor utlandet. Men rentenedgangen kan også begrunnes med at det var rom for å stimulere utviklingen i norsk økonomi på grunn av konjunkturtilbakeslaget og den innstramningen som i seg selv følger av sterkere krone. Ved inngangen til 1999 var dessuten renteforskjellen mellom kroner og euro større enn det forskjellen i prisstigning isolert sett burde tilsi.

Gjennomsnittlige innskudds- og utlånsrenter i private banker og 3 måneders norsk eurorente
Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Anslaget for utviklingen i den norske pengemarkedsrenten i tiden framover er avhengig av renten i euro-området, forventninger om inflasjonsforskjellen mellom Norge og utlandet og en risikopremie som avhenger av endringer i Norges driftsbalanse overfor utlandet. På bakgrunn av konjunkturoppgangen og lavere arbeidsledighet i EU, den sterke dollarkursen og økte råvarepriser internasjonalt, forventes en økende inflasjonstakt i euro-området. Dette vil antakelig medvirke til en markert oppgang i euro-renten i løpet av inneværende år. Det er grunn til å regne med at inflasjonstakten kan øke til mellom 1,5 og 2 prosent og at euro-renten kan øke til 5 prosent ved kommende årsskifte. Grovt sett kan inflasjonsforskjellen synke fra over 1 prosent i 1999 og begynnelsen av 2000, til under en halv prosent mot slutten av inneværende år. På denne bakgrunn antas de norske pengemarkedsrentene å holde seg ganske stabile både i år og neste år.

Rentenivå
2000 og 2001

PRIMÆRNÆRINGENE

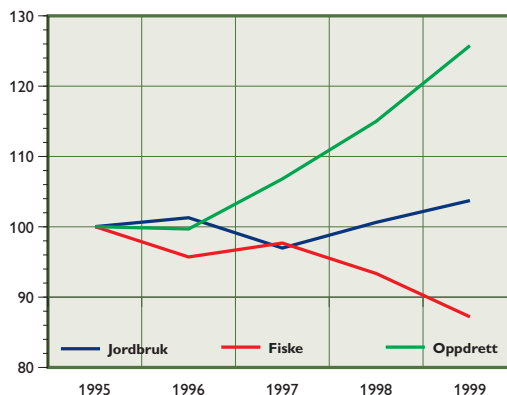
Nedgang i fisket bidro til å trekke ned bruttoproduktet i primærnæringene i de tre nordnorske fylkene i 1999. Dette kan også gjøre seg gjeldende i år. Sysselsettingen ventes fortsatt å gå ned.

■ NEGATIV UTVIKLING INNEN FISKE OG FANGST

Foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) viser en svak produksjonsnedgang i jordbruksnæringen for landet som helhet på 0,6 prosent, målt i faste priser, fra 1998 til 1999. Reduserte priser med nær 3 prosent bidro til en ytterligere reduksjon i produksjonsverdien. Nedgangen i produktinnsatsen på 3,9 prosent, målt i faste priser, var imidlertid tilstrekkelig til å forhindre et redusert bruttoprodukt som ifølge foreløpige anslag økte med 3,1 prosent i fjor. Målt i faste priser økte produksjonen i tradisjonelt fiske og fiskeoppdrett sett under ett med vel 3 prosent i 1999. Det var produksjonen innen fiskeoppdrett som bidro til den positive utviklingen, mens det innen tradisjonelt fiske var en nedgang for landet som helhet. Foreløpige tall viser at det samlet ble fisket 2,6 millioner tonn fisk fra norske fiskebåter i 1999, hvilket er 8 prosent mindre enn i 1998. Torskefangsten gikk ned med hele 20 prosent i samme periode. Det ble i 1999 investert over dobbelt så mye som i 1998 innen fiske og fangst. Også innen oppdrettsnæringen økte investeringene betydelig, om lag 12 prosent. De totale bruttoinvesteringene i primærnæringene økte til nær 1,7 milliarder kroner, nesten 90 prosent fra året før. Brutttoproduktet i primærnæringene sett under ett økte med 0,8 prosent i 1999 for landet som helhet. For Troms og Finnmark er det foreløpig anslått en nedgang på henholdsvis 3 og 3,8 prosent i fjor. Dette må ses i sammenheng med den negative utviklingen innen fiske og fangst, mens en positiv utvikling innen fiskeoppdrett og jordbruksnæringen bidrar til en noe mindre nedgang i Nordland.

Brutttoproduktet i primærnæringene er anslått til å bli redusert med 0,8 prosent for landet som helhet i inneværende år, mens det er forventet en svak vekst i overkant av 1 prosent neste år. Den fortsatt forventede negative utviklingen innen fiske og fangst trekker landsgjennomsnittet ned. Som følge av dette ventes det en sterkere nedgang i bruttoproduktet for primærnæringene i de tre nordligste fylkene enn i landet for øvrig. Den positive utvikling innen fiskeoppdrett og svak vekst i jordbruket bidrar imidlertid til et noe mindre negativt resultat i Nordland enn i Troms og Finnmark. Brutttoproduktet for primærnæringene i Nordland er anslått å utvikle seg om lag som på landsbasis til neste år, mens det for Troms og Finnmark er anslått en noe svakere vekst på henholdsvis 0,7 prosent og 0,6 prosent.

Brutttoprodukt i primærnæringene.
Volumindekser. Årsgjennomsnitt. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

■ FORTSATT NEDGANG I SYSSELSETTINGEN

Ifølge tall fra KNR falt sysselsettingen i primærnæringene med 3,8 prosent for landet som helhet i 1999. Sysselsettingen i jordbruket har i mange år vist en fallende tendens, og fra 1998 til 1999 var nedgangen 3,7 prosent. Innen fiske og fangst og fiskeoppdrett ble sysselsettingen redusert med vel 3 prosent i fjor. Sysselsettingen i primærnæringene for landet som helhet kan fortsette å gå ned i 2000 og 2001. I Nord-Norge kan sysselsettingsnedgangen i primærnæringene bli noe sterkere enn på landsbasis i inneværende år. Dette må ses i sammenheng med den forventede sysselsettingsnedgangen innen jordbruksnæringen og spesielt innen fiske og fangst. En eventuelt mer gunstig utvikling til neste år kan dra i motsatt retning.

Sysselsetting primærnæringene

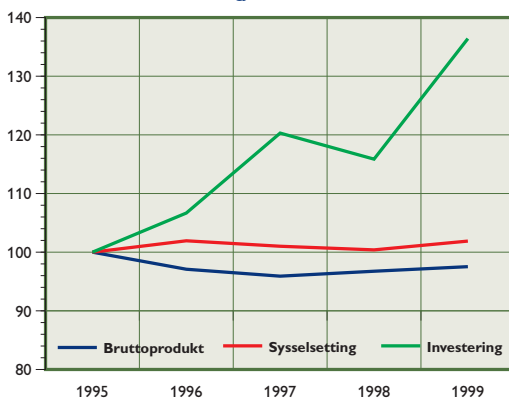

Endring i bruttoprodukt og sysselsetting for Nord-Norge og hele landet i prosent fra året før. Primærnæringene.

	Brutttoprodukt				Sysselsetting			
	Nordland	Troms	Finnmark	Landet	Nordland	Troms	Finnmark	Landet
1999	-1,7	-3,0	-3,8	0,8	-3,6	-3,6	-3,6	-3,8
2000	-3,7	-5,0	-5,7	-0,8	-3,6	-4,0	-4,2	-2,9
2001	1,0	0,7	0,6	1,2	-0,4	0,3	0,8	-2,3

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Brutttoprodukt, sysselsetting og bruttoinvestering i primærnæringene.
Volumindekser. Årsgjennomsnitt. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

I N D U S T R I E N

En svak utvikling i næringsmiddelindustrien bidrar til nedgang i industriproduksjonen og sysselsettingen i Nord-Norge. Dette gjør seg særlig gjeldende i Troms og Finnmark, mens vekst i metallindustrien drar i positiv retning i Nordland. Nedgangen i industriinvesteringene er stoppet opp.

■ GUNSTIG UTVIKLING I INDUSTRIENS BRUTTOPRODUKT I NORDLAND, SVAKERE I TROMS OG FINNMARK

Bruttoprodukt industri 1999

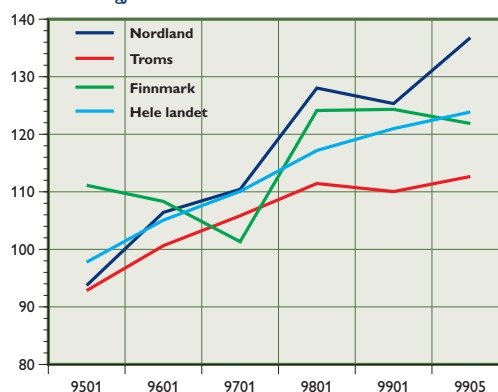
Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall gikk bruttoproduktet i industri og bergverksdrift ned med 3,4 prosent fra 1998 til 1999 for landet som helhet, målt i faste priser. Industriens hjemmelieferanser sank med 4 prosent, mens leveranser til eksport viste en oppgang på 1,5 prosent. Nedgangen i både etterspørsel og produksjon viste imidlertid tegn til utfletning i annet halvår i fjor. Med unntak av metallindustrien og oljeraffinering falt produksjonen i alle hovednæringene innen industrien fra 1998 til 1999. Nedgangen var særlig kraftig for trelast og trevarerindustrien, møbelindustrien og bygging av skip og plattformer. Også tunge industrinæringer som verkstedindustrien og næringsmiddelindustrien opplevde produksjonsfall. Industriens bruttoprodukt i Nordland ble redusert noe mindre enn bruttoproduktet på landsbasis i 1999. Dette har sammenheng med oppgang innen metallindustrien, den eneste industrinæringen med vekst i bruttoproduktet i fjor. Troms og Finnmark opplevde imidlertid en sterkere nedgang enn landsgjennomsnittet i 1999, hvilket har sammenheng med en sterkere nedgang innen næringsmiddelindustrien enn i de øvrige industrinæringene.

Konjunkturbarometeret for 4. kvartal 1999 gir et inntrykk av hvordan norske industriledere vurderer utsiktene for sin virksomhet. Et hovedinntrykk ved utgangen av 4. kvartal er at utsiktene på kort sikt fortsatt vurderes som usikre, riktignok med enkelte bransjeforskjeller. På 12 måneders sikt er det tro på en oppgang i produksjon og priser, men styrken i disse forventningene er blitt dempet gjennom 1999. Årets siste kvartal ga ikke industrien vesentlige nye positive signaler. Situasjonen preges av en klart svakere produksjonsutvikling enn for vel et år siden, og i mange bransjer en merkbart lavere kapasitetsutnyttning. Svekket etterspørsel har gradvis satt sitt preg på helhetsbildet. Det skyldes spesielt lavere investeringsaktivitet i offshoresektoren, men også noe svakere eksportmarkeder. Mange bransjer opplevde også økt konkurranse, og begge deler har bidratt til lavere priser. Sett under ett venter industrilederne en svak utvikling i produksjonen i 1. kvartal i år, etter tilnærmet stillstand fra 3. til 4. kvartal i fjor. Kapasitetsutnyttingsgraden for industrien sett under ett lå forholdsvis stabilt rundt 80 prosent gjennom 1999, mens gjennomsnittet for 1998 var på vel 82 prosent. Både manglende etter-

spørsel og økt konkurranse har blitt stadig viktigere som begrensende faktorer for produksjonen i industrien gjennom de siste årene. Industrilederne vurderte samlet sett ordrettilgangen for industrien fra det norske markedet som noe lavere i 4. kvartal enn i 3. kvartal i 1999. Det er i første rekke situasjonen innen verftsbransjen og deler av offshorerettet virksomhet som preger utviklingen. Etter spørrelsituasjonen ved utgangen av 1999 vurderes likevel som klart mer positiv enn på slutten av 1998.

Bruttoproduktet i industrien er anslått å bli redusert med 1,4 prosent for landet som helhet i inneværende år. Anslag for utviklingen i bruttoproduktet i Nordland indikerer en mer positiv utvikling i fylket enn i landet for øvrig også i år og neste år. Dette har sammenheng med en forventet vekst i bruttoproduktet innen metallindustrien på om lag 6 prosent i år og 11 prosent neste år. Nedgangen i bruttoproduktet i Troms er anslått å bli sterkere enn i landet for øvrig i inneværende år og neste år. Dette må også ses i sammenheng med den anslåtte negative utviklingen innen næringsmiddelindustrien. Den negative utviklingen innen næringsmiddelindustrien gir seg også utslag i en noe sterkere nedgang i bruttoproduktet i Finnmark enn på landsbasis i 2000 og 2001.

Total omsetningsverdi basert på omsetningsoppgaver. Industri.
Sesongjusterte terminsvise verdittall. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

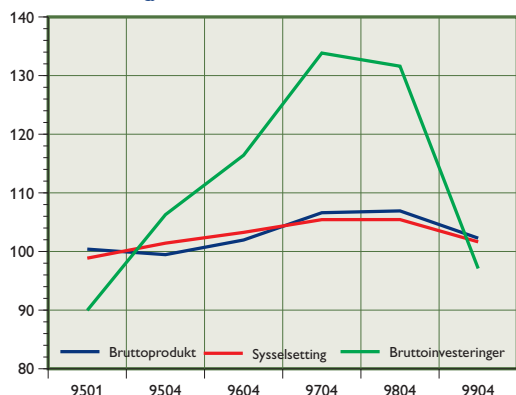
Endring i bruttoprodukt, sysselsetting og bruttoinvestering i fast kapital for Nord-Norge og hele landet i prosent fra året før. Industri (inkl. bergverk).

	Bruttoprodukt				Sysselsetting				Bruttoinvest. Nord-Landet Norge	
	Nord-land	Troms	Finn-mark	Landet	Nord-land	Troms	Finn-mark	Landet	Nord-Landet	Norge
1999	-2,3	-4,5	-5,0	-3,4	-2,5	-3,1	-3,0	-2,6	-21,0	-24,2
2000	1,5	-2,3	-1,8	-1,4	-1,7	-3,6	-2,8	-2,6	-0,2	-3,6
2001	3,0	-1,4	-2,2	-0,2	-0,9	-2,6	-1,9	-2,4	8,4	3,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå

INDUSTRIEN

Bruttoproduct, sysselsetting og bruttoinvestering i industri i alt (inkl. bergverk).
Sesongjusterte volumindekser. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

NEDGANG I INDUSTRISSYSELSETTINGEN

Ifølge foreløpige tall fra nasjonalregnskapet var 312 700 personer sysselsatt i industri og bergverk i landet som helhet i 1999, en nedgang på 2,6 prosent fra året før. Alle næringer, inkludert næringer med produksjons-oppgang, opplevde reduksjon i sysselsettingen. Størst prosentvis nedgang hadde tekstil- og bekledningsindustrien. Stadig svakere produksjonsutvikling og høy internasjonal konkurranse førte til flere konkurser i 1999. Også treforedling og oljeraffinering hadde en markant prosentvis nedgang i sysselsettingen. Målt i antall personer var nedgangen sterkest i verkstedindustrien og næringsmiddelindustrien.

Industriusselsettingen er anslått å bli ytterligere redusert med 2,6 prosent på landsbasis i innværende år, og med 2,4 prosent neste år. Det anslås en sterkere nedgang i industriusselsettingen i Troms enn i landet for øvrig både i år og neste år. Dette har sammenheng med næringsstrukturen i fylket. Innen næringsmiddelindustrien er det anslått en sysselsettingsnedgang på vel 3 prosent i år og nær 2 prosent neste år. En om lag uendret sysselsetting innen metallindustrien, bidrar til en noe mindre negativ utvikling i Nordland fylke. Nedgangen i industriusselsettingen i år er anslått til å bli om lag som på landsbasis i Finnmark, mens det i 2001 er forventet en noe svakere nedgang i dette fylket enn i landet for øvrig.

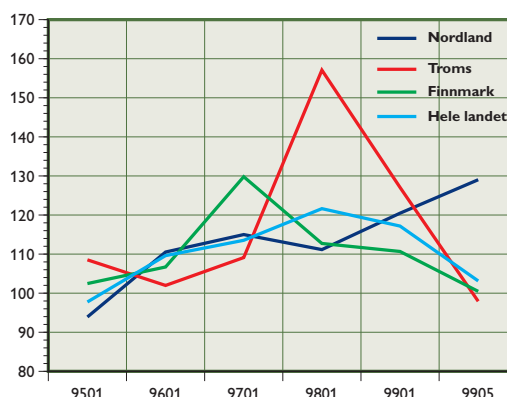
NEDGANGEN I INDUSTRIINVESTERINGENE HAR STOPPET OPP

Foreløpige tall fra nasjonalregnskapet viser et fall i bruttoinvesteringene i industrien på over 24 prosent fra 1998 til 1999. Nedgangen var, ifølge sesongjusterte tall, spesielt kraftig rundt årsskiftet 1998/1999. Etter flere år med høye investeringer ble en del større prosjekter

ferdigstilt i fjor. Dette kan forklare noe av nedgangen. Nedgangen ser ut til å ha stoppet opp i annet halvår i fjor, først og fremst på grunn av økte investeringer i maskiner og transportmidler. Ifølge SSBs kvartalsvise investeringsstatistikk var investeringsaktiviteten i de fleste næringer lavere i 1999 enn året før. Størst nedgang var det i metallvareindustrien hvor investeringene sank med om lag 37 prosent, mens bergverksdrift og gummi- og plastindustrien og metallindustrien utgjør unntakene. Utførte investeringer i 1999 var hovedsakelig i nye produksjonsanlegg, samt oppgraderinger og forbedringer av gammelt utstyr for å øke produksjonskapasiteten. Opplysninger basert på registreringer for merverdiavgiften indikerer at industriinvesteringene i Nordland har utviklet seg negativt fra siste halvdel av 1998 frem til og med 4. termin i fjor. Troms opplevde en kraftig nedgang i investeringene gjennom 2. termin 1999, etterfulgt av moderat vekst gjennom 3. termin og 4. termin. Industriinvesteringene i Finnmark har vist store svingninger, men tendensen også i dette fylket har vært klart negativ.

Bruttoinvesteringene i fast realkapital i industrien er anslått å bli redusert med 3,6 prosent på landsbasis i innværende år, mens det ventes en vekst på vel 3 prosent neste år. Investeringsnivået innen industrien er forventet å holde seg om lag uendret i Nord-Norge i innværende år, mens det forventes en investeringsvekst på vel 8 prosent i regionen neste år. Dette er en klart sterkere vekst enn for landet som helhet og har sammenheng med en forventet positiv utvikling i investeringene innen metallindustrien. Innen de fleste andre industri-næringer er investeringene anslått å gå ned både i år og neste år.

Investeringer basert på registreringer for merverdiavgiften. Industri.
Sesongjusterte terminvise verditall. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Industriusselsetting

Industriinvesteringer 2001

Industriinvesteringer 1999

BYGGE- OG ANLEGG SVIRKSOMHETEN

Aktiviteten i bygge- og anleggsvirksomheten gikk ned i 1999. Ny vekst i byggingen av boliger og yrkesbygg drar i retning av at aktiviteten etter hvert tar seg noe opp igjen, mens nedgangen i anleggsvirksomheten drar i motsatt retning. Sysselsettingen i bygge- og anleggsvirksomheten gikk litt ned i fjor, og en tilsvarende utvikling kan også gjøre seg gjeldende i år.

■ FORBIGÅENDE NEDGANG I BRUTTOPRODUKTET I 1999

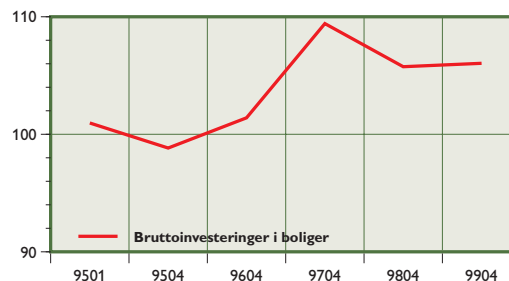
Produksjonen i bygge- og anleggsvirksomheten gikk ned med 1,7 prosent fra 1998 til 1999, ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall. Bygge- og anleggsvirksomhetene viste en fallende tendens gjennom første halvdel av 1999 for så å stige noe igjen mot slutten av året. For året under ett var det en nedgang i disse investeringene på nærmere 3 prosent. Boliginvesteringene gikk ned med i underkant av 3 prosent, og utviklingen i bygge- og anleggsvirksomhetene i offentlig forvaltning og kraftforsyning bidro til å trekke gjennomsnittet ned. For det øvrige Fastlands-Norge var det en moderat oppgang i disse investeringene.

Den kvartalsvise produksjonsindeksen for bygg og anlegg viser at byggevirksomheten i de tre første kvartalene i 1999 lå omtrent på samme nivå som i 1998. Produksjonen av nye boligbygg og andre bygg gikk litt ned sammenlignet med året før, men dette ble oppveid av økt rehabilitering av eksisterende bygninger. Tall fra ordrestatistikken indikerer at boligbyggingen vil øke i år 2000. Tilgangen på nye boligprosjekter steg kraftig gjennom de tre første kvartalene i fjor. Utviklingen gjorde seg gjeldende både for nybygg og rehabiliteringsprosjekter. Ordre-reserven av nye boligbygg økte med over 50 prosent fra utgangen av 3. kvartal 1999. En del prosjekter kan imidlertid bli liggende i utbyggernes ordrebeholdning uten å bli igangsatt. Det kan bl.a. skyldes forsinkelser i den kommunale saksbehandlingen som følge av den nye plan og bygningsloven eller mangel på arbeidskraft pga. fortsatt høy aktivitet innenfor yrkesbyggsektoren. Tilgangen på nye yrkesbyggprosjekter (nybygg og rehabilitering) er fortsatt stor. Byggenæringens beholdning av yrkesbyggprosjekter lå ved utgangen av 3. kvartal 1999 på samme høye nivå som ved utgangen av 3. kvartal året før. Produksjonsindeksen viser stabil aktivitet i anleggssektoren de tre første kvartalene i fjor, og i 3. kvartal 1999 lå produk-

sjonen omtrent på samme nivå som i 3. kvartal året før. Tilgangen på nye anleggsvirksomheter gikk imidlertid kraftig ned i 1999, og ordrebeholdningen var ved utgangen av 3. kvartal 30 prosent lavere enn på samme tid ett år tidligere. Anleggsvirksomheten venter derfor nedgang i aktiviteten i første halvdel av inneværende år. Omsetningen innenfor bygge- og anleggsvirksomheten økte med 1,1 prosent på landsbasis de åtte første månedene i fjor sammenlignet med samme periode ett år før. I Nordland og Troms var det imidlertid nedgang på henholdsvis 5,4 prosent og 5,3 prosent i samme periode, og disse fylkene opplevde dermed den sterkeste nedgangen i landet. I Finnmark derimot var det en oppgang på 9,8 prosent, hvilket var ett av landets beste vekstfylker. Det bør imidlertid presiseres at den sterke veksten i Finnmark skyldes et lavt omsetningsnivå. Bruttoproduktet i bygge- og anleggssektoren er anslått til å bli om lag uendret i inneværende år, mens det ventes en vekst på nær 3 prosent i 2001.

Investeringer i boliger

Sesongjusterte volumindekser. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

■ SYSSELSETTINGSNEDGANG I 1999 OG 2000

Det kvartalsvise sysselsettingsregnskapet viser at antall sysselsatte lønnstakere og selvstendige i bygge- og anleggsvirksomheten falt med 1,2 prosent fra 1998 til 1999, etter sterk vekst året før. Nedgangen i sysselsettingen ser ut til å ha tiltatt gjennom året. Ifølge de foreløpige tallene lå sysselsettingen i 4. kvartal således 2,8 prosent under nivået ett år tidligere. Det forventes en nedgang i sysselsettingen i næringen på i overkant av 1 prosent i inneværende år, mens den kan ta seg opp igjen med en svak positiv vekst neste år. Utviklingen i Nord-Norge er forventet å bli noe svakere enn utviklingen på landsbasis.

Aktivitet bygge- og anleggsvirksomhet 1999

Sysselsetting 1999 og 2000

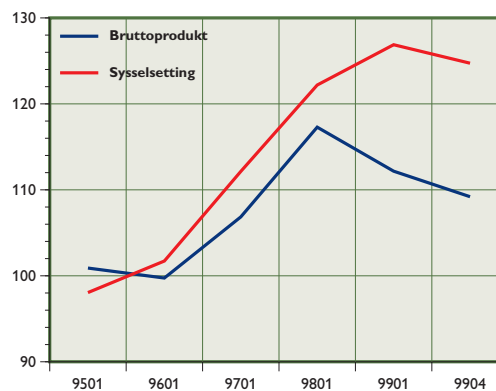
BYGGE- OG ANLEGGSVIRKSOMHETEN

Endring i bruttoprodukt og sysselsetting for hele landet i prosent fra året før. Bygge- og anleggsvirksomhet.

	Bruttoprodukt	Sysselsetting			
	Hele landet	Nordland	Troms	Finnmark	Landet
1999	-2,8	-1,4	-1,4	-0,8	-1,2
2000	0,2	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
2001	2,9	0,5	0,5	0,5	0,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Bruttoprodukt og sysselsetting i bygge- og anleggsvirksomhet
Sesongjusterte volumindekser. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

■ HØY PRODUKSJON AV ELEKTRISK KRAFT I 1999

Det ble produsert 122,4 TWh elektrisk kraft i 1999, en økning på 5 prosent fra året før, og den høyeste produksjonen siden 1995. Til sammenligning er produksjonen ved normalt tilsig til vannmagasinene beregnet til å være 114 TWh, med den tilgjengelige produksjonskapasiteten vi hadde ved utgangen av 1999. Nordland opplevde en vekst i elektrisitetsproduksjonen på 1,5 prosent i fjor sammenlignet med året før ifølge foreløpige tall, mens Troms opplevde en oppgang på 4 prosent. Finnmark opplevde derimot en nedgang på 0,7 prosent i samme periode. I fjor var det for første gang siden 1995 eksportoverskudd av elektrisitet. Dette hadde sammenheng med rikelig nedbør og snøsmelting i fjellet, som førte til at fyllingsgraden i vannmagasinene var relativt høy fra mars og utover. Samlet var eksportoverskuddet i fjor på 1,8 TWh.

Netto innenlands forbruk av elektrisitet utgjorde i 1999 110,5 TWh, en nedgang på 0,1 prosent fra nivået året før. I 1998 var imidlertid forbruket rekordhøyt, med en økning på nesten 6 TWh fra året før. Sett i forhold til de foregående årene var forbruket i fjor dermed likevel høyt. I perioden 1990-1997 steg forbruket med rundt 1 TWh i gjennomsnitt per år. Det høye forbruket de siste par årene kan til dels tilskrives økt forbruk innen kraftkrevende industri, og da spesielt produksjonsvekst i metallindustrien. Forbruket innen alminnelig forsyning, dvs. netto innenlands forbruk eks. forbruk i kraftkrevende industri og bruk av uprioritert kraft, var i 1999 på 75,1 TWh. Dette er en svak nedgang fra 1998, noe som kan ha sammenheng med at det var varmere i fjor enn året før, og at kraftbehovet til oppvarmingsformål dermed var mindre.

Elektrisitets-
produksjon 1999

Kraftprisene ble redusert for de fleste kundegrupper fra 1998 til 1999. Gjennomsnittlig kraftpris for husholdninger, eks. avgifter og nettleie, var i fjor på 15,2 øre/kWh, rundt ett øre/kWh mindre enn året før. Fra 1998 til 1999 steg produksjonskapasiteten for vannkraft med 0,3 TWh, mens den økte med totalt 3,5 TWh fra 1990 til 1999. Økningen i kapasiteten skyldes en kombinasjon av ny vannkraftutbygging og opprusting av de eksisterende kraftverkene. Til sammenligning steg nettoforbruket av elektrisitet med 12,8 TWh fra 1990 til 1999.

I inneværende år er det anslått en nedgang på vel 17 prosent på landsbasis for bruttoinvesteringene i kraftforsyningssektoren, mot en økning på vel 2 prosent i fjor. Bruttoinvesteringene er forventet å holde seg uendret i 2001 for landet som helhet. Årsaken til det store avviket i investeringene sammenlignet med forrige konjunkturbarometer skyldes at det fortsatt er stor usikkerhet knyttet til eventuell utbygging av gasskraftverkene på Kolsnes i Hordaland og Kårstø i Rogaland.

Endring i bruttoinvesteringer i kraftforsyning for hele landet i prosent fra året før.

	Kraftforsyning
1999	2,3
2000	-17,3
2001	0,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå

En moderat vekst i offentlig forvaltning bidrar positivt til utviklingen i aktivitetsnivå og sysselsetting i Nord-Norge, både i år og til neste år.

Vekst offentlig forvaltning 2000 og 2001

SVAKERE VEKST I BRUTTO-PRODUKTET I 2000 OG 2001

Ifølge foreløpige anslag steg konsumet i offentlig forvaltning med 2,5 prosent fra 1998 til 1999, målt i faste priser. Dette er om lag på linje med den gjennomsnittlige veksten i BNP for Fastlands-Norge i de siste 25 årene, men klart lavere enn veksten i 1998. Foreløpige tall viser at overskuddet i offentlig forvaltning, regnet som påløpte nettofinansinvesteringer, vil bli på 48,5 milliarder kroner i 1999, hvilket er 6,9 milliarder kroner høyere enn i 1998. Det var statsforvaltningen som sto for overskuddet, mens underskuddet i kommuneforvaltningen trakk det samlede overskuddet i offentlig forvaltning noe ned. Økte oljeinntekter i 1999 bidro til oppgang i overskuddet. Bruttoproduktet i offentlig forvaltning økte med 2,4 prosent i 1999 for landet som helhet. Det forventes en svakere vekst i bruttoproduktet på landsbasis i 2000, mens veksten kan ta seg noe opp igjen i år 2001. Utviklingen i bruttoproduktet i Nordland og Finnmark er anslått å bli om lag som i på landsbasis. Utviklingen i Troms er forventet å bli svakere enn utviklingen i landet for øvrig, hvilket har sammenheng med den forventede negative utviklingen i bruttoproduktet innen forsvaret.

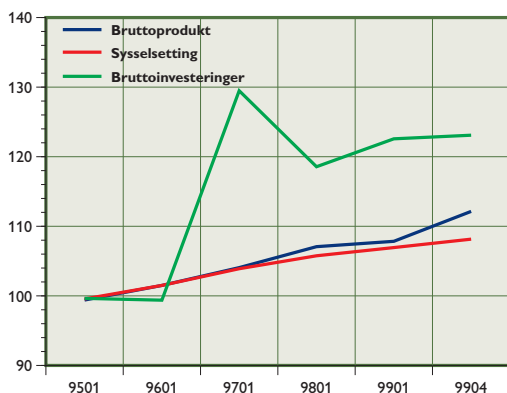
Endring i bruttoprodukt, sysselsetting og bruttoinvestering i fast kapital for Nord-Norge og hele landet i prosent fra året før. Offentlig forvaltning (inkl. forsvaret, men uten antall vernepliktige i sysselsettingstallene).

	Bruttoprodukt				Sysselsetting				Bruttoinvest.	
	Nord-land	Troms	Finnmark	Landet	Nord-land	Troms	Finnmark	Landet	Nord-Landet	Norge
1999	2,3	2,2	2,3	2,4	1,5	1,5	1,5	1,5	-6,3	-4,5
2000	1,4	1,1	1,5	1,7	1,8	1,8	1,8	1,7	-4,2	-1,5
2001	1,7	1,6	1,8	1,9	1,7	1,7	1,6	1,6	2,0	2,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Bruttoprodukt, sysselsetting og bruttoinvestering i offentlig forvaltning (inkl. forsvaret).

Sesongjusterte volumindekser. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

I perioden 1980-1999 har det blitt 184 800 nye årsverk i offentlig forvaltning. Offentlig forvaltnings sysselsettingsandel i 1980 utgjorde 23,7 prosent av total sysselsetting i landet, mens tilsvarende andel i 1999 var 30,8 prosent. Det har imidlertid bare vært en moderat voksende tendens de siste årene. Sysselsettingen i offentlig forvaltning, utenom de vernepliktige, økte med 1,5 prosent for landet som helhet i 1999. Veksten i sysselsettingen er anslått å bli 1,7 prosent i 2000, mens anslaget for år 2001 er 1,6 prosent. Denne utviklingen er forventet også å gjøre seg gjeldende i Nord-Norge.

NEDGANG I BRUTTOINVESTERINGENE I 1999 OG 2000

Offentlig forvaltnings bruttoinvesteringer i fast realkapital gikk ned med 4,5 prosent fra 1998 til 1999, målt i faste priser. I statsforvaltningen falt bruttorealinvesteringene med 9,3 prosent i volum, mens investeringene i kommuneforvaltningen sank med om lag 1 prosent, målt i faste priser. Det var særlig utviklingen i investeringene innen annen statlig tjenesteyting som trakk tallene for sivil statlig forvaltning ned, hvilket har sammenheng med de betydelige investeringene som ble foretatt i forbindelse med Gardermobanen i første halvår i 1998. Investeringene i helse- og omsorgssektoren økte med 17,4 prosent i volum, i hovedsak som følge av bygging av nytt Rikshospital, mens undervisningssektoren økte sine investeringer med 14,7 prosent. I kommuneforvaltningen var det nedgang i investeringene i undervisningssektoren, i vannforsyning, kloakk- og renovasjonsvirksomhet og i annen tjenesteyting, mens investeringene i helse og omsorgssektoren trakk opp.

For landet som helhet er bruttoinvesteringene i offentlig forvaltning anslått å bli redusert med 1,5 prosent i 2000, mens investeringsnivået igjen kan øke med 2 prosent i år 2001. Det er anslått en noe sterkere investeringsnedgang i Nord-Norge enn for landsgjennomsnittet i innværende år. Dette må ses i sammenheng med en kraftige forventet investeringsnedgang innen forsvaret. Utviklingen i Nord-Norge er forventet å bli på linje med utviklingen på landsbasis neste år.

Investeringer offentlig forvaltning 1999 og 2000

PRIVAT TJENESTEYTING

Utviklingen i privat tjenesteyting bidrar fortsatt positivt til produksjon og sysselsetting i Nord-Norge, men veksten i år ventes å bli en del svakere enn tidligere.

SVAKERE VEKST I BRUTTOPRODUKTET I ÅR

Også i 1999 økte bruttoproduktet raskere i de tjenesteytende næringene i Fastlands-Norge enn i de vareproduserende ifølge foreløpige tall fra nasjonalregnskapet for 1999. Mens BNP for Fastlands-Norge økte med 0,8 prosent fra 1998 til 1999, var tilsvarende vekst for de tjenesteytende næringene 3,7 prosent, eksklusiv boligjenester. De tjenesteytende næringene, utenom offentlig forvaltning, rørtransport, utenriks sjøfart og boligjenester, bidro i 1999 med 45,1 prosent av bruttoproduktet i Fastlands-Norge, mot 41,9 prosent i 1990. Med unntak av varehandel, så var det i 1999 produksjonsvekst for samtlige av hovedområdene innenfor privat tjenesteytende virksomhet, både målt i volum og i verdi.

Vekst privat tjenesteyting 2000

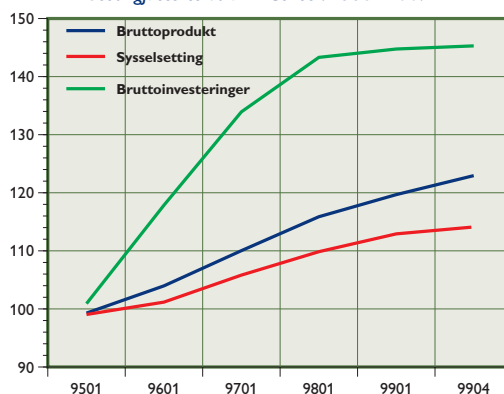

Flere indikatorer viser at Nord-Norge har hatt en positiv utvikling som i landet for øvrig i 1999. Både Nordland og Finnmark opplevde en økning i hotellovernattingene fra 1998 til 1999, mens en midlertidig topp ser ut til å være nådd i landet ellers. Omsetningen innen serveringsvirksomheten i de tre nordligste fylkene hadde alle en sterkere vekst enn landsgjennomsnittet. Skatteregnskapet for januar - desember 1999 viser en økning i total skatteinngang fra de tre nordnorske fylkene om lag som på landsbasis. På den andre siden økte imidlertid omsetningen for detaljhandel, eksklusiv motorkjøretøyer og bensin, med 3,3 prosent i Nordland, mens det på landsbasis var en vekst på 4 prosent de åtte første månedene i fjor sammenlignet med samme periode året før. Troms opplevde en vekst på 2,5 prosent i samme periode, mens Finnmark hadde en økning på 2,2 prosent. Til tross for realinntektsveksten for husholdningene gikk omsetningen av nye personbiler ned med nær 17 prosent i fjor i Nordland, mens Troms og Finnmark opplevde en reduksjon på henholdsvis 11,3 prosent og 13,8 prosent i samme periode. Den tilsvarende nedgangen på landsbasis var 12,2 prosent. Antall åpne konkurser økte også med hele 26 prosent i Nordland i 1999, mens det på landsbasis var en nedgang på 3 prosent i samme periode. I Troms og Finnmark var veksten i antall åpne konkurser henholdsvis 5 prosent og 2 prosent i 1999. Tallet på konkurser økte med 16 prosent i næringene transport og kommunikasjon, mens tallet på konkurser gikk ned i Hotell- og restaurantnæringen. Det er anslått en vekst i bruttoproduktet i privat tjenesteyting på 2,4

prosent for landet som helhet i inneværende år, mens det forventes en noe sterkere vekst i overkant av 3 prosent neste år. Utviklingen i Nord-Norge er forventet å bli på linje med utviklingen i landet for øvrig.

Bruttoprodukt, sysselsetting og bruttoinvestering i privat tjenesteyting (ekskl. boliger).

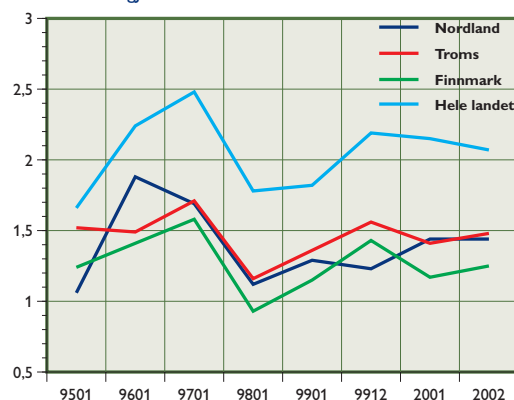
Sesongjusterte volumindekser. 1995=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Førstegangsregistrering av nye personbiler per 1000 innbyggere.

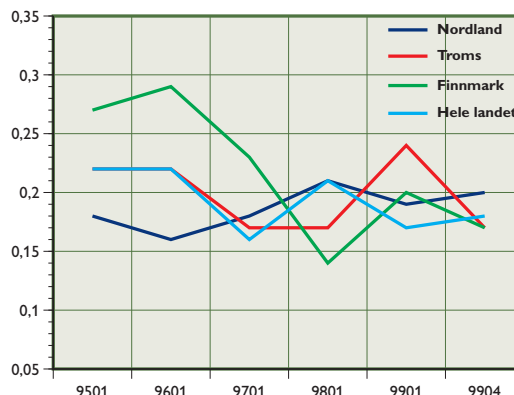
Sesongjusterte månedstall. 1995 1 til 2000 2.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Antall konkurser per 1000 innbyggere.

Sesongjusterte kvartalstall. 1995 1 til 1999 4.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

PRIVAT TJENESTEYTING

Endring i bruttoprodukt, sysselsetting og bruttoinvestering i fast kapital for Nord-Norge og hele landet i prosent fra året før. Privat tjenesteyting.

	Bruttoprodukt				Sysselsetting				Bruttoinvest.	
	Nord-land	Troms	Finnmark	Landet	Nord-land	Troms	Finnmark	Landet	Nord-Land	Landet
1999	4,0	4,0	3,9	3,7	1,8	1,9	1,8	1,7	0,6	0,2
2000	2,8	2,7	2,8	2,4	0,2	0,2	0,2	0,2	-1,0	-1,8
2001	3,5	3,5	3,5	3,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,7	-0,3

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Privat tjenesteyting; endring i korttidsindikatorer i prosent fra samme periode året før.

Korttidsindikatorer for Nord-Norge og hele landet

	Nordland	Troms	Finnmark	Hele Landet
Omsetningsstatistikk for detaljhandel, (jan.-aug.1999)	3,3	2,5	2,2	4,0
Omsetningsstatistikk. Serveringsvirksomhet (jan.-aug. 1999)	13,0	7,4	9,0	5,3
Førstegangsregistrering av nye personbiler, 1999	-16,8	-11,3	-13,8	-12,2
Hotellstatistikk, antall overnattinger, 1999	2,3	0,4	1,6	0,6
Skatteregnskapsstatistikk. Innbetaling og fordelt skatt, 1999	5,0	5,6	4,6	6,3
Åpnede konkurser, 1999	26,0	5,0	2,0	-3,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå

SVAK SYSSELSETTINGSVEKST SOM I LANDET FOR ØVRIG I 2000 OG 2001

Syssselsettingen i privat tjenesteytende næringer, utenom boligjenester, økte med 1,7 prosent i 1999, målt i antall personer. Innenfor forretningsmessig tjenesteyting økte antall utførte timeverk med 5,8 prosent. Til sammenligning økte sysselsettingen, målt i antall utførte timeverk, i Fastlands-Norge med 0,3 prosent. Det er bare anslått en moderat positiv utvikling i sysselsettingen i privat tjenesteyting i inneværende og neste år. Utviklingen i sysselsettingen i de tre nord-norske fylkene er forventet å bli om lag som på landsbasis.

Syssselsetting 2000 og 2001

OM LAG UENDRET INVESTERINGSNIVÅ

Bruttoinvesteringene i fast realkapital for privat tjenesteyting, eksklusiv boligjenester, økte bare med 0,2 prosent i 1999 for landet som helhet. Den svake investeringsveksten har sammenheng med ferdigstillelsen av større investeringsprosjekter tilknyttet Gardermoen, samt en reduksjon i investeringene i kjøretøyer, hvilket har bidratt til at samlet investeringsnivå i transportnæringene var lavere i 1999 enn i 1998. Bruttoinvesteringene i privat tjenesteyting er anslått til å bli redusert med 1,8 prosent på landsbasis i inneværende år, mens de kan holde seg uendret neste år. Utviklingen i Nord-Norge er forventet å bli noe mindre negativ enn utviklingen på landsbasis i 2000.

Investeringer

Folkeetall
1999 og 2000

■ VEKST I FOLKETALLET

Nord-Norge har gjennom de siste årene opplevd en betydelig nedgang i folketallet. Den viktigste årsaken bak denne utviklingen har vært å finne i de innenlandske flyttebevegelsene. Landsdelen har imidlertid hele tiden hatt et fødselsoverskudd (antall fødte minus antall døde) samtidig som innvandringen fra utlandet har vært større enn utvandringen. Vi har i flere av de tidligere konjunkturbarometrene varslet en avtagende nedgang i folketallet i regionen mot slutten av 1990-tallet med mulig vekst ved inngangen til år 2000. Foreløpige tall fra Statistisk sentralbyrå viser en vekst i folketallet i Nord-Norge som helhet på om lag 1 800 personer i 1999, slik at folketallet for landsdelen kom opp i om lag 464 500 personer ved inngangen til det nye årtusen. Nordland og Troms hadde en befolkningsøkning i 1999 på henholdsvis 600 og 1 100 personer, mens økningen i folketallet i Finnmark var mer beskjeden. I Nordland hadde 21 av de 45 kommunene vekst i folketallet i året som gikk, med en meget sterk vekst i Bodø på nesten 600 personer. Av de øvrige kommunene hadde Alstadsdalen og Narvik den sterkeste befolkningsøkningen. I Troms var det også en klar befolkningsvekst i de mest sentrale områdene, der folketallet i Tromsø økte nesten like mye som i hele fylket til sammen. Av de øvrige 24 kommunene hadde likevel 11 kommuner vekst i folketallet. I Finnmark hadde 8 av 19 kommuner vekst i folketallet i 1999, med sterkeste vekst i Alta og Hammerfest.

■ LAVERE INNENLANDSK FLYTTETAP OG ØKT NETTO INNVANDRING GIR NÆR BALANSE I DEN TOTALE NETTO INNFLYTTINGEN

Nord-Norge har gjennom flere år opplevd en sterk netto utflytting til andre regioner i Norge samtidig som en positiv flyttebalanse med utlandet har kompensert for en liten del av det innenlandske flyttetapet. Det innenlandske flyttetapet i 1997 var så stort at det lå høyere enn nettoutflyttingen på 1980-tallet, og på samme nivå som siste del av 1960-tallet.

Netto utflytting

Foreløpige tall fra Statistisk sentralbyrås regionalstatistikk viser at nettoutflyttingen fra Nord-Norge til andre regioner i Norge var på om lag 2 800 personer i 1999. Dette var nesten 2 000 personer mindre enn i året før. Dette ble mer enn kompensert gjennom en positiv flyttebalanse med utlandet på om lag 3 000 personer, slik at det for landsdelen sett under ett ble nær balanse i de totale flyttingene i året som gikk. Det innenlandske flyttetapet i 1999 var klart størst i Nordland

og Finnmark, med henholdsvis 1 400 og 1000 personer, mens Troms bare hadde en moderat innenlandsk netto utflytting på om lag 300 personer. Den betydelige netto innvandringen fra utlandet førte imidlertid til en positiv samlet flyttebalanse i Troms på nesten 500 personer i 1999, mens tilsvarende tall ga nær balanse for Nordland og en total netto utflytting på litt over 300 personer i Finnmark. Av kommunene indikerer de foreløpige tallene en klar positiv samlet netto innflytting til Bodø og Narvik i Nordland, til Tromsø og til dels til Bardu og Nordreisa i Troms, og til Alta i Finnmark.

Som nevnt i de siste konjunkturbarometrene, ble det forventet en bedring i regionens flyttebalanse mot slutten av 1990-tallet etter flere års virkning av etterslep og opphopning i utflyttingene. En noe svakere økonomisk utvikling nasjonalt, som også berører sentrale arbeidsmarkeder på Østlandet, bidrar til en ytterligere neddemping av de innenlandske nettoutflyttingstallene fra regionen. I tillegg har en periode med betydelig utflytting bidratt til å øke regionens tilbakeflyttingspotensiale. Tiltagende priser og tendenser til volumproblemer på boligmarkedet i flere sentrale regioner lenger sør i landet bidrar også til lavere innenlandsk nettoutflytting fra Nord-Norge. På den annen side bidrar en noe svakere sysselsettingsutvikling i regionen til å dempe den innenlandske innflyttingen. Som tallene viser, er imidlertid virkningen av den generelt sterke netto innvandringen til Norge fra utlandet av stor betydning for flyttebalansene i regionen.

Årlig endring i befolkningen pr. 1.1 etter alder og bostedfylke. Antall personer.

Fylke	Nordland			Troms			Finnmark			Nord-Norge		
	1999(1)	2000(2)	2001	1999(1)	2000(2)	2001	1999(1)	2000(2)	2001	1999(1)	2000(2)	2001
0-15	-25	450	370	117	420	240	-158	60	70	-66	930	680
16-24	-697	-880	-270	-578	-540	-220	-557	-240	-60	-1832	-1660	-550
25-44	-881	-10	-220	-336	120	-290	-396	-100	-240	-1613	10	-750
45-74	637	940	800	490	860	720	212	240	120	1339	2040	1640
75-	233	190	200	219	150	150	81	90	70	533	430	420
Totalt	-733	690	880	-88	1010	600	-818	50	-40	-1639	1750	1440

(1) Endelige tall

(2) Foreløpige tall

Kilde: Statistisk sentralbyrå

■ MOT EN SVAKERE NEDGANGEN AV YNGRE PERSONER I YRKESAKTIV ALDER

Folketall 16–24 år

Nord-Norge har hatt en betydelig nedgang av yngre personer i yrkesaktiv alder. Nedgangen av personer i aldersgruppen 16-24 år har vært relativt stabil de siste årene og har gjort seg gjeldende i samtlige fylker i landsdelen. Dette er imidlertid ikke noe særtilfelle for Nord-Norge som sådan, men gjenspeiler en generell befolkningsutvikling for denne aldersgruppen i landet som helhet. I Nord-Norge har i tillegg netto utflytting av barn og ungdom det siste tiåret bidratt til å redusere rekrutteringen av personer i yrkesaktiv alder. Anslåtte tall ved inngangen til 2000 indikerer en fortsatt betydelig nedgang av personer i denne aldersgruppen, om enn noe lavere enn i året før. Det er imidlertid grunn til å tro at nedgangen i folketallet i denne aldersgruppen stadig blir svakere.

■ FRA NEDGANG TIL SVAK VEKST I ANTALL PERSONER I YRKESAKTIV ALDER TOTALT

Personer i yrkesaktiv alder 2000

Ifølge endelige tall fra Statistisk sentralbyrås befolkningsstatistikk viste alle nordnorske fylker en klar nedgang i antall personer i yrkesaktiv alder fra 1998 til 1999, dvs. personer i alderen 16-74 år. Anslåtte tall ved inngangen til år 2000 og anslag for inneværende år indikerer en tendens til svak vekst i personer i yrkesaktiv alder i Nordland og Troms, mens Finnmark har en fortsatt nedgang, om enn klart svakere enn i året før. Dette må settes i forbindelse med en endring av flyttestrømmen fra en sterk netto utflytting til en nær samlet flyttebalanse.

■ MOT VEKST I FOLKETALLET BLANT DE YNGSTE, UENDRET VEKST FOR DE ELDSTE

Barn og eldre

Anslåtte tall ved inngangen til 2000 og anslag for inneværende år indikerer en vekst av personer i alderen 0-15 år. Som i andre deler av landet har økningen av antall barn sammenheng med en økning i fødselstallene gjennom siste halvdel av 1980-årene og 1990-tallet. I Nord-Norge har imidlertid den sterke nettoutflyttingen gjennom flere år ført til nedgang i denne aldersgruppen. Foreløpige tall med indikasjoner om samlet flyttebalanse for landsdelen vil klart påvirke antall yngre i befolkningen. En viss økning av antall eldre er gjennomgående i alle tre fylkene. Anslåtte tall ved inngangen til år 2000 og anslag for inneværende år indikerer en vekst i antall eldre på linje med utviklingen på slutten av 1990-tallet.

■ FØDSELSEOVERSKUDET FORTSATT AV STOR BETYDNING FOR BEFOLKNINGSUTVIKLINGEN

Den sterke netto utflyttingen fra Nord-Norge de siste årene har til en viss grad blitt kompensert av den naturlige tilveksten i befolkningen, som vil si antall fødte minus antall døde. Dette er spesielt tilfelle i Finnmark, som ifølge foreløpige tall for 1999 fortsatt er det fylket nest etter Rogaland og Akershus som viser størst prosentvis fødselsoverskudd. Fødselsoverskuddet i Troms ligger også klart over landsgjennomsnittet, mens Nordland har en noe lavere prosentvis naturlig tilvekst i befolkningen. Det betydelige fødselsoverskuddet i de to nordligste fylkene har bl.a. sammenheng med en lav andel eldre i befolkningen. Foreløpige tall for 1999 viser et samlet fødselsoverskudd for landsdelen som helhet på om lag 1 600 personer. Sammen med nær flyttebalanse gir dette vekst i befolkningen.

■ MOT EN LAVERE VEKST I ARBEIDSTYRKEN

Antall personer i arbeidsstyrken, det vil si summen av antall sysselsatte og antall arbeidsledige, har de siste årene økt for landsdelen som helhet til tross for en betydelig nedgang i antall personer i yrkesaktiv alder. Ifølge anslag var det gjennomsnittlige nivået på arbeidsstyrken i 1999 på om lag 238 000 personer for regionen som helhet. Anslagene for inneværende år og til neste år indikerer en noe svakere vekst i arbeidsstyrken.

Vekst i arbeidsstyrken

Årlig endring i arbeidsstyrke, sysselsetting og arbeidsledighet etter bostedsfylke. Antall personer.

Fylke	Arbeidsstyrke			Sysselsetting			Arbeidsledighet		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Nordland	700	300	500	600	200	700	100	100	-200
Troms	500	200	400	500	200	500	0	0	-100
Finnmark	100	0	100	100	0	200	0	0	-100
Nord-Norge	1300	500	1000	1200	400	1400	100	100	-400

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Empiriske undersøkelser viser at en økning i sysselsettingen bidrar til å stimulere yrkesdeltakelsen. På tilsvarende måte vil en svakere sysselsettingsutvikling få en motsatt virkning ved at yrkesdeltakelsen har en tendens til å avta. En forventet svakere utvikling i arbeidsstyrken i inneværende år har først og fremst sammenheng med en forventet svakere sysselsettingsutvikling. Dette ventes å gjøre seg gjeldende i alle fylker i Nord-Norge. På den annen side kan en vridning i befolkningens utdanningsnivå fra lavere mot høyere utdanning, befolkningens alderssammensetning og en forventet svak økning av personer i yrkesaktiv alder medvirke til at arbeidsstyrken fortsatt vil

øke noe i Nordland og Troms. En anslått bedre vekst i sysselsettingen til neste år kan igjen bidra til en noe tiltakende vekst i arbeidsstyrken.

SVAKERE SYSSELSETTINGS-VEKST I 2000, MEN NOE BEDRE I 2001

Syssetningsvekst 1999 og 2000

En klart svakere vekst i sysselsettingen i Norge i 1999 sammenliknet med årene før gjorde seg også gjeldende for Nord-Norge, men sysselsettingsveksten i landsdelen som helhet lå noe over landsgjennomsnittet på 0,5 prosent. Ifølge anslag kom sysselsettingen i regionen opp i litt over 230 000 personer. Veksten i sysselsettingen var imidlertid noe sterkere i Troms enn i Nordland og Finnmark i året som gikk. Statistisk sentralbyrås nasjonale anslag indikerer at sysselsettingen vil holde seg tilnærmet uendret i år og til neste år. Sysselsettingen i Nord-Norge kan derimot vokse selv om utviklingen i år kan bli klart svakere enn i 1999. Ettersom Nord-Norge ikke i like stor grad som andre regioner er rammet av nedgangen i industrien, kan veksten i sysselsettingen i 2001 bli noe sterkere enn i inneværende år og fortsatt noe mer positiv enn for landsgjennomsnittet.

Syssetningsvekst 2001

Primærnæringene i Nord-Norge hadde en nedgang i sysselsettingen i 1999 som lå litt i underkant av landsgjennomsnittet. Dette hadde blant annet sammenheng med et relativt større innslag av fiskeoppdrett, som hadde mindre nedgang i sysselsettingen enn de øvrige primærnæringene. På grunn av en negativ utvikling i sysselsettingen i fiske kan nedgangen bli noe over landsgjennomsnittet i år, men hvis sysselsettingen i fiske stabiliserer seg kan perspektivene for neste år bli noe bedre. Sysselsettingsnedgangen i industrien var noe sterkere enn landsgjennomsnittet i 1999 og har sammenheng med en negativ utvikling i næringsmiddelindustrien. En fortsatt svak utvikling i denne næringen tilsier at industri-sysselsettingen synker i alle de tre nordnorske fylkene også i år og til neste år. Nedgangen kan bli noe sterkere i Troms og Finnmark enn i Nordland. Som i landet for øvrig gikk sysselsettingen i bygge- og anleggsvirksomheten noe ned i 1999. Anslagene for inneværende år indikerer en fortsatt svak sysselsettingsnedgang i denne sektoren, mens utsiktene for neste år anslås å bli noe bedre. Sysselsettingen i privat tjenesteyting vokste i alle de tre nordnorske fylkene i 1999. Svakere vekst i etterspørselen etter tjenester som følge av negative ringvirkninger av tilbakegangen i industrien, samt økt produktivitet, kan bidra til at sysselsettingsveksten i sektoren blir klart svakere i inneværende år og til neste år. Nord-Norge opp-

levde en moderat vekst i sysselsettingen i offentlig forvaltning i 1999. Denne utviklingen ventes å vedvare. Et relativt lite innslag av industri, sammen med offentlig sektors relativt sterke posisjon i Nord-Norge bidrar til at landsdelens totale sysselsettingsvekst kan bli noe sterkere enn i landet for øvrig i 2001.

Sysselsetting etter sektor og arbeidsstedsfylke. Endring i prosent fra året før.

Fylke Sektor	Nordland			Troms			Finnmark			Nord-Norge		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Primærnæring	-3,6	-3,6	-0,4	-3,6	-4,0	0,3	-3,6	-4,2	0,8	-3,6	-3,8	0,0
Industri	-2,5	-1,7	-0,9	-3,1	-3,6	-2,6	-3,0	-2,8	-1,9	-2,8	-2,4	-1,5
Bygg og anlegg	-1,4	-1,1	0,5	-1,4	-1,1	0,5	-0,8	-1,1	0,5	-1,3	-1,1	0,5
Privat tj.yting	1,8	0,2	0,3	1,9	0,2	0,4	1,8	0,2	0,3	1,8	0,2	0,3
Offentlig forvaltning	1,5	1,8	1,7	1,5	1,8	1,7	1,5	1,8	1,6	1,5	1,8	1,7
Andre sektorer	-3,6	-2,6	-1,7	-3,3	-0,9	-0,7	-3,6	-2,8	-1,8	-3,5	-2,1	-1,4
Totalt	0,5	0,2	0,6	0,7	0,2	0,7	0,5	0,1	0,6	0,6	0,2	0,7

Kilde: Statistisk sentralbyrå

LITEN ENDRING I ARBEIDSLEDIGHETEN

Nordland hadde en antydning til økning i arbeidsledigheten i 1999, mens det var små endringer i ledigheten i Troms og Finnmark. Til tross for noe lavere vekst i arbeidsledigheten enn i landet for øvrig, lå arbeidsledigheten i 1999 fortsatt over landsgjennomsnittet i alle fylkene. Finnmark var med et registrert antall helt arbeidsledige på 4,8 prosent av arbeidsstyrken fortsatt det fylket i landet med størst ledighet.

Arbeidsledighet 1999 og 2000

Nye anslag for inneværende år indikerer at sysselsettingsveksten kan bli noe svakere enn økningen i arbeidsstyrken, slik at arbeidsledigheten kan gå litt opp. Ifølge framskrivinger med Statistisk sentralbyrås regionale modell REGARD, forventes sysselsettingen i Nord-Norge å utvikle seg positivt til neste år og litt i overkant av arbeidsstyrken, slik at det ligger an til en liten nedgang i arbeidsledigheten. Det er imidlertid en del usikkerhet om sysselsettingsframskrivingene for årene 2000 og 2001 på grunn av usikkerhet om den generelle økonomiske utviklingen og produktivitetsveksten. Det foregår dessuten en økende segmentering i arbeidsmarkedet, som gir overskudd av arbeidskraft i enkelte sektorer, men underskudd i andre. Nord-Norge har samlet sett hatt noe mindre knapphet på arbeidskraft enn i landet for øvrig. Konjunktorene og flyttebevegelsene indikerer at arbeidsmarkedet i Nord-Norge er i ferd med å bli noe mindre stramt.

Arbeidsledighet 2001

■ NORDLAND

På grunn av nedgang i bruttoproduktet i fiske og fangst fikk Nordland en noe svakere utvikling i bruttoproduktet i primærnæringene enn landsgjennomsnittet i 1999. Muligheten for fortsatt produksjonsnedgang i fiske og fangst i inneværende år tilsier ytterligere nedgang i primærnæringen i fylket. Med anslått vekst i oppdrettsnæringen og jordbruk og nær uendret nivå i fiske og fangst til neste år, kan det bli en svak oppgang i bruttoproduktet for primærnæringene. Industriens bruttoprodukt i Nordland ble redusert noe mindre enn bruttoproduktet på landsbasis i 1999. Dette hadde sammenheng med oppgang i metallindustrien. Anslagene for inneværende år og til neste år indikerer en mer positiv utvikling i fylket enn i landet for øvrig. Igjen er det produksjonen i metallindustrien som ventes å trekke i gunstig retning. Etter et sterkt fall i industriinvesteringene i fjor, ventes investeringene å flate ut i inneværende år og gå litt opp til neste år. Som i landet for øvrig var det en klar produksjonsnedgang i bygge- og anleggsvirksomheten i 1999. Anslagene for inneværende år indikerer små produksjonsendringer i denne sektoren, men bygge- og anleggsvirksomheten kan ta seg noe opp igjen til neste år. Det var en klar økning i bruttoproduktet i privat tjenesteyting i 1999, noe over landsgjennomsnittet. Utviklingen i samferdsel, bank, forsikring og forretningsmessig tjenesteyting og i hotell- og restaurantvirksomhet trakk fortsatt i positiv retning. Veksten i bruttoproduktet i privat tjenesteyting ventes å bli noe svakere i inneværende år og til neste år. Som i året før ble utviklingen i bruttoproduktet i offentlig forvaltning klart positiv også i 1999. Veksten i offentlig sektor forventes å bli noe svakere i inneværende år og til neste år.

Den svake sysselsettingsveksten på landsbasis i 1999 gjorde seg også gjeldende for Nordland, med en utvikling som lå omtrent på landsgjennomsnittet. Anslagene for Nordland for inneværende år indikerer en noe svakere utvikling i sysselsettingen enn i fjor, men likevel noe bedre enn i landet for øvrig. Svakere produksjonsutvikling i industrien og lavere investeringer er noen av forklaringsfaktorene til den avtakende sysselsettingsveksten. På grunn av anslått nedgang i sysselsetting innen fiske og fangst, kan sysselsettingsutviklingen i primærnæringene bli noe svakere enn landsgjennomsnittet i inneværende år. Både industrien og bygge- og anleggsvirksomheten

trekker sysselsettingen i negativ retning i 2000. Sysselsettingsveksten i privat tjenesteyting ventes fortsatt å holde seg positiv, men klart svakere enn de siste årene. I offentlig forvaltning kan sysselsettingen fortsatt øke noe.

Ifølge foreløpige tall fra Statistisk sentralbyrås befolkningsstatistikk hadde Nordland en klar vekst i folketallet i 1999. Det er første gang på flere år at fylket opplever vekst i folketallet. Den sterke nettoutflyttingen til andre regioner i Norge har gått en del ned, samtidig som en økende netto innvandring til Norge fra utlandet også har gjort seg gjeldende for Nordland. Dette har ført til at fylket ifølge foreløpige tall viste nær en balanse i den samlede nettoinnflyttingen i 1999. Tallet på personer i yrkesaktiv alder endret seg lite i 1999, etter en klar nedgang i årene før. Med en svakere utvikling i sysselsettingen ventes imidlertid også en lavere vekst i arbeidsstyrken i inneværende år, slik at fylket kan få små endringer eller en svak vekst i arbeidsledigheten i 2000.

Sysselsettingsveksten ventes å ta seg noe opp til neste år, med en vekst som ligger noe over landet for øvrig. En anslått bedre utvikling innen fiske, fangst og fiskeoppdrett, ventes å gi lavere sysselsettingsnedgang i primærnæringene enn landsgjennomsnittet. En moderat vekst i privat konsum kan fortsatt trekke sysselsettingen i positiv retning i privat tjenesteyting, mens en forventet økt produktivitet bidrar fortsatt til nedgang i sysselsettingen i industrien. En anslått økning i boliginvesteringene kan trekke sysselsettingen litt opp i bygge- og anleggsvirksomheten. I offentlig forvaltning ventes sysselsettingsveksten å holde seg oppe, omtrent på linje med inneværende år eller noe lavere. Sammen med en svak sysselsettingsvekst i privat tjenesteyting og bygge- og anleggsvirksomhet kan dette være mer enn tilstrekkelig til å kompensere for den svake utviklingen i flere av de øvrige sektorene. Befolkningen totalt ventes å øke noe frem til 2001. Det samme gjelder antall personer i yrkesaktiv alder. Med den anslåtte økningen i sysselsettingen, kan arbeidsledigheten gå noe ned til neste år. På grunn av usikkerhet om den økonomiske utviklingen og produktivitetsveksten, er det en del usikkerhet forbundet med sysselsettingsframskrivingene for inneværende år og 2001.

Svak utvikling i fisket i 1999

Nedgang i industriproduksjonen 1999

Nedgang i bygge- og anleggsvirksomheten 1999

Svakere vekst i privat tjenesteyting og offentlig forvaltning

Svakere sysselsettingsvekst i 1999 og 2000

Befolkningsvekst i 1999 og 2000

Lavere vekst i arbeidsstyrken

Uendret arbeidsledighet 1999 og 2000

Økende sysselsettingsvekst 2001

TROMS

På grunn av produksjonsnedgang i fiske og fangst fikk Troms en klart svakere utvikling i bruttoproduktet i primærnæringene enn landsgjennomsnittet i 1999. Anslagene for inneværende år viser en ytterligere nedgang i næringen, mens det forventes en svak vekst til neste år på grunn av vekst i oppdrettsnæringen og noe gunstigere utvikling i fiske og fangst. Troms opplevde klar nedgang i industriproduksjonen i 1999, med en nedgang i bruttoproduktet som var klart sterkere enn landsgjennomsnittet. Dette hadde sammenheng med klar produksjonsnedgang i næringsmiddelindustrien. Produksjonen av næringsmidler ventes å bidra til at nedgangen i industriproduksjonen fortsetter i inneværende år og til neste år. Som i landet for øvrig var det en klar produksjonsnedgang i bygge- og anleggsvirksomheten i 1999. Ifølge anslagene ventes det små endringer i bruttoproduktet i denne sektoren i inneværende år, men produksjonen i bygge- og anleggsvirksomheten kan ta seg noe opp igjen til neste år. Det var en klar økning i bruttoproduktet i privat tjenesteyting i 1999, noe over landsgjennomsnittet. Utvikling innen samferdsel, bank, forsikring og forretningsmessig tjenesteyting og restaurantvirksomhet trakk fortsatt i positiv retning. Utviklingen i privat tjenesteyting ventes å bli svakere i inneværende år og til neste år. Som i året før ble utviklingen i bruttoproduktet i offentlig forvaltning klart positiv også i 1999, om enn noe under landsgjennomsnittet. Veksten i offentlig sektor forventes å bli noe svakere i inneværende år og til neste år.

Den svake sysselsettingsveksten i Norge i 1999 gjorde seg også delvis gjeldende for Troms, med en vekstprosent som lå noe over landsgjennomsnittet. Anslagene for inneværende år indikerer at sysselsettingen i fylket kan utvikle seg svakere enn i fjor, men likevel noe bedre enn i landet for øvrig. Nedgang i industriproduksjonen, lave investeringer og svak utvikling i enkelte næringssektorer av stor betydning for fylket er noen av forklaringsfaktorene. På grunn av anslått sysselsettingsnedgang innen fiske og fangst, kan sysselsettingsutviklingen i primærnæringene i inneværende år bli noe svakere enn i landet som helhet. Både industrien og bygge- og anleggsvirksomheten drar sysselsettingen i negativ retning i 2000. Sysselsettingsveksten i privat tjenesteyting kan fortsette, men betydelig svakere etter klar vekst de siste årene. I offentlig forvaltning ventes sysselsettingen fortsatt å øke, omtrent på linje med eller litt sterkere enn i fjor.

Ifølge foreløpige tall fra Statistisk sentralbyrås befolkningsstatistikk, opplevde fylket en klar vekst i folketallet i 1999. Det er første gang på flere år at Troms har vekst i befolkningen. Den sterke innenlandske nettoutflyttingen synes nesten å ha stoppet opp, samtidig som den økende netto innvandringen til Norge fra utlandet også har berørt Troms. Dette har ført til at fylket ifølge foreløpige tall viser en samlet positiv netto innflytting i 1999 på om lag 500 personer. Tallet på personer i yrkesaktiv alder viste også en svak økning i 1999, etter flere år med nedgang i denne aldersgruppen. Med en forventet svak utvikling i sysselsettingen kan økningen i arbeidsstyrken bli noe svakere i inneværende år enn i 1999. Anslagene indikerer at fylket kan få små endringer i arbeidsledigheten i 2000.

Sysselsettingsveksten ventes å ta seg noe opp i 2001, med en anslått vekst som ligger en del over landsgjennomsnittet. En anslått bedre utvikling innen fiske, fangst og fiskeoppdrett, ventes å gi klart bedre sysselsettingsutvikling i primærnæringene enn i landet for øvrig. En moderat vekst i privat konsum ventes å trekke sysselsettingen i positiv retning i privat tjenesteyting også til neste år, men en fortsatt nedgang i produksjonen og økt produktivitet bidrar negativt til sysselsettingutviklingen i industrien. En forventet økning i boliginvesteringene kan trekke sysselsettingen noe opp i bygge- og anleggsvirksomheten. I offentlig forvaltning ventes derimot sysselsettingsveksten å holde seg oppe i 2001, omtrent på linje med eller litt svakere enn i inneværende år. Sammen med en forventet svak sysselsettingsvekst i primærnæringene, privat tjenesteyting og i bygge- og anleggsvirksomhet kan dette være mer enn tilstrekkelig til å kompensere for den svake utviklingen i flere av de øvrige sektorene. Både befolkningen totalt og antall personer i yrkesaktiv alder kan øke noe frem mot år 2001. Med den anslåtte økningen i sysselsettingen kan arbeidsledigheten gå svakt ned i 2001. På grunn av usikkerhet om den økonomiske utviklingen og den tiltakende produktivitetsveksten, er det stor usikkerhet forbundet med sysselsettingsframskrivingene for inneværende år og til neste år.

Vekst i folketallet i 1999 og 2000

Svakere vekst i arbeidsstyrken

Små endringer i arbeidsledigheten

Økt sysselsettingsvekst 2001

Svak utvikling i fisket i 1999

Produksjonsnedgang i næringsmiddelindustrien

Nedgang i bygge- og anleggsvirksomheten i 1999

Svakere vekst i privat tjenesteyting og offentlig forvaltning

Svakere sysselsettingsvekst i 1999 og 2000

■ FINNMARK

En nedgang i bruttoproduktet i fiske og fangst i 1999 ga en klart svakere utvikling i primærnæringene i Finnmark sammenliknet med landet for øvrig. På grunn av fortsatt svak produksjonsutvikling i næringen, ventes bruttoproduktet i primærnæringene å gå mer ned enn for landsgjennomsnittet i inneværende år. Forventet produksjonsvekst i oppdrettsnæringen og noe bedre utvikling i fiske og fangst kan trekke produksjonen noe opp i primærnæringene til neste år. En svak utvikling i næringsmiddelindustrien ga et klart negativt bidrag til utviklingen i industriproduksjonen i Finnmark i 1999. Dette kan gjøre seg gjeldende også i inneværende år og til neste år. Som i landet for øvrig var det en produksjonsnedgang i bygge- og anleggsvirksomheten i 1999. Anslagene for inneværende år indikerer små endringer i produksjonen i denne sektoren, men bygge- og anleggsvirksomheten kan ta seg noe opp igjen til neste år. Det var en klar økning i bruttoproduktet i privat tjenesteyting i 1999, omtrent som på landsbasis. Utviklingen i samferdsel, bank, forsikring og forretningsmessig tjenesteyting og i hotell- og restaurantvirksomhet trakk fortsatt i positiv retning. Anslagene for inneværende år og neste år indikerer imidlertid en svakere vekst i bruttoproduktet i privat tjenesteyting. Som i året før ble utviklingen i bruttoproduktet i offentlig forvaltning klart positiv også i 1999. Veksten i bruttoproduktet forventes å bli noe svakere i inneværende år og til neste år.

Den svake sysselsettingsveksten på landsbasis i 1999 gjorde seg også gjeldende for Finnmark, med en vekstprosent som lå omtrent på landsgjennomsnittet. Anslagene for inneværende år indikerer at sysselsettingsutviklingen i fylket blir svakere enn i året før, men omtrent som i landet for øvrig. Svak utvikling i industrien, lave investeringer og nedgang i næringssektorer som er av betydning for fylket er noen av forklaringsfaktorene. På grunn av relativt større innslag av fiske og fangst i primærnæringene, ventes sysselsettingsutviklingen i denne sektoren å bli svakere enn i landet for øvrig. Både industrien og bygge- og anleggsvirksomheten ventes å dra sysselsettingen i negativ retning i inneværende år. Sysselsettingen i privat tjenesteyting kan fortsatt utvikle seg positivt, om enn klart svakere enn i de siste årene. Sysselsettingsveksten i offentlig forvaltning kan imidlertid holde seg oppe.

Foreløpige tall fra Statistisk sentralbyrås befolkningsstatistikk viste en svak økning i folketallet i Finnmark i 1999. Det er svært lenge siden fylket opplevde vekst i befolkningen. Som i de andre nordnorske fylkene var det først og fremst netto utflytting til andre regioner i Norge som har bidratt til en sterk nedgang i folketallet de senere årene. Ifølge foreløpige tall er det innenlandske flyttetapet fortsatt betydelig, men klart lavere enn de siste årene. Den økende netto innvandringen til Norge fra utlandet berører også Finnmark, slik at den samlede netto utflyttingen fra fylket kom ned i om lag 300 personer i året som gikk. Tallet på personer i yrkesaktiv alder viste fortsatt nedgang i 1999, men klart lavere enn årene før. Med en forventet svak utvikling i sysselsettingen ventes arbeidsstyrken i inneværende år å holde seg omtrent uendret. Med små eller ingen endringer verken i sysselsettingen eller arbeidstyrken, kan arbeidsledigheten endre seg lite i inneværende år.

Til neste år ventes sysselsettingsveksten å ta seg noe opp igjen, med anslag noe over landsgjennomsnittet. En anslått bedre utvikling innen fiske, fangst og fiskeoppdrett, kan gi klart bedre sysselsettingsutvikling i primærnæringene enn i landet for øvrig. En moderat vekst i privat konsum kan fortsatt trekke sysselsettingen i positiv retning i privat tjenesteyting. Som i Troms kan fortsatt produksjonsnedgang og økt produktivitet bidra til nedgang i sysselsettingen i industrien. En forventet økning i boliginvesteringene kan imidlertid å trekke sysselsettingen litt opp i bygge- og anleggsvirksomheten. I offentlig forvaltning ventes sysselsettingsveksten å bli omtrent på linje med veksten i inneværende år eller noe lavere. Sammen med en liten sysselsettingsvekst i primærnæringene, privat tjenesteyting og bygge- og anleggsvirksomheten kan dette være tilstrekkelig til å kompensere for den svake utviklingen i flere av de øvrige sektorene. Befolkningen totalt ventes å endre seg lite frem til år 2001. Det samme gjelder antall personer i yrkesaktiv alder. Med den anslåtte økningen i sysselsettingen kan arbeidsledigheten holde seg nær uendret eller gå svakt ned til neste år. På grunn av usikkerhet om den økonomiske utviklingen og produktivitetsveksten, er det en del usikkerhet forbundet med sysselsettingsframskrivingene for inneværende år og 2001.

Svak utvikling i fisket i 1999

Produksjonsnedgang i næringsmiddelindustrien

Nedgang i bygge- og anleggsvirksomheten i 1999

Svakere vekst i privat tjenesteyting og offentlig forvaltning

Beskjeden sysselsettingsvekst 1999 og 2000

Stabilt folketall 1999 og 2000

Lavere netto utflytting

Uendret arbeidsstyrke

Små endringer i arbeidsledigheten

Noe økt sysselsetting 2001

SpareBank 1 Nord-Norge

Tett på næringslivet i hele Norge

SpareBank 1 er et forpliktende samarbeid mellom de selvstendige sparebankene SpareBank 1 Nord-Norge, SpareBank 1 Midt-Norge, SpareBank 1 Vest, SpareBank 1 SR-Bank og Samarbeidende Sparebanker AS, samt FöreningsSparbanken i Sverige.

(Samarbeidende Sparebanker AS, eies av 16 sentrale sparebanker lokalisert i sørøst-Norge: SpareBank 1 Eiker Drammen, SpareBank 1 Gudbrandsdal, SpareBank 1 Gran, SpareBank 1 Hallingdal, SpareBank 1 Ringerike, SpareBank 1 Jevnaker Lunner, SpareBank 1 Vestfold, Gjerpen og Solum Sparebank, Halden SpareBank, LillestrømBanken, Modum Sparebank, Sandsvær Sparebank, Rygge-Vaaler Sparebank, Lom og Skjåk Sparebank, Nøtterø Sparebank, Sparebanken Grenland)